

Sjätte AP-fonden Årsredovisning 2018

4 STABILT RESULTAT
Årets nettovinst uppgår till 3 042 Mkr vilket motsvarar en avkastning på 9,6 procent. Avkastningen på PE-portföljen uppgår till 16,1 procent.

6 VÄLDIVERSIFIERAD
Portföljen består nu av ett 30-tal samarbeten med PE-fonder (med cirka 450 underliggande portföljbolag) och ett 40-tal direktinvesteringar.

14 JÄMSTÄLLDHET I FOKUS
För andra gången har AP6 samlat nordiska PE-aktörer för att diskutera åtgärder och erfarenheter i syfte att öka jämställdhet och mångfald i branschen.

Besök vår webbplats för mer information

På AP6:s hemsida finns mer information om organisation, investeringsverksamhet, innehav, hållbarhet mm. På vår hemsida finns även rapporter och dokument som är nedladdningsbara.
www.apfond6.se

Förklaringar till ofta återkommande uttryck i årsredovisningen

AP6 är investerare i onoterade tillgångar. En bransch där det förekommer facktermer bestående av såväl svenska som engelska uttryck. För att underlätta läsningen för alla som inte är bekanta med detta fackspråk, listas här ett antal vanliga ord och uttryck.
(Längst bak i årsredovisningen finns en mer omfattande lista med ordförklaringar)

Onoterade tillgångar: med detta avses främst onoterade bolag, det vill säga företag vars aktier inte handlas på börsen.
Riskkapital och private equity (PE): ett samlingsbegrepp för onoterade tillgångar. Vanligtvis åsyftas investeringar i onoterade bolag, dels enskilda onoterade bolag och dels fonder som investerar i onoterade bolag.

Direktinvestering och fondinvestering: Investeringar i onoterade bolag kan i huvudsak delas upp i två kategorier, **direkt** och **indirekt**.

- Vid en **direktinvestering** erhåller investeraren en ägarandel i form av aktier i det onoterade bolaget. Investeraren har därmed ett **direkt ägande** i bolaget.

- Vid en **fondinvestering** erhåller investeraren en ägarandel i fonden. Denna investerar i sin tur i onoterade bolag. Därmed får investeraren ett **indirekt ägande** i bolagen.

Utfästa kapital - besluta sig för att investera i en fond: När en investerare beslutar sig för att investera i en fond, görs detta i form av ett bestämt belopp, en utfästelse. Det utfästa beloppet betalas inte ut vid ett och samma tillfälle. Istället betalas kapital ut i takt med att den aktuella fonden investerar i bolag.

Co-investering: När AP6 har investerat i en fond och sedan investerar direkt i ett bolag tillsammans med fonden. Co-investeringar görs som regel utan avgifter och vinstdelning.

Secondary: När en investerare i en fond vill sälja sin andel innan dess att fonden är avslutad.

Limited Partner (LP): Investerare i en fond, exempelvis AP6.

General Partner (GP): Fondbolaget som förvaltar fonden. Vanligt är att en GP har flera fonder.

Buyout: Mogna bolag med en etablerad affärsmodell som skaffat sig en marknadsposition och har positiva kassaflöden.

Venture: Nystartade bolag vars affärsidé vanligtvis kräver kapital över en längre tid innan bolaget lyckas etablera sig på marknaden och generera vinst.

Innehåll

Kort om Sjätte AP-fonden	1	Ledning	25
Sjätte AP-fonden i siffror	2	Ersättningsnivåer mm	26
Viktiga händelser 2018	3	Förvaltningsberättelse	27
VD-ord	4	Resultaträkning	34
Investeringsstrategi	5	Balansräkning	35
Portfölj	6	Noter	36
Hållbarhetsrapport	9	Revisionsberättelse	46
Fondstyrningsrapport	22	Definitioner och förklaringar	48
Styrelse	24		

Kort om Sjätte AP-fonden (AP6)

Specialiserad på onoterade tillgångar

Till skillnad från övriga AP-fonder är AP6 helt fokuserad på investeringar i onoterade tillgångar, vilket skiljer sig från att investera i noterade bolag som handlas på börsen.

Att investera i onoterade bolag ställer krav på en särskild kompetens och erfarenhet. Det är också förknippat med långa innehavsperioder, krav på samsyn med övriga ägare samt tillgång till kapital för att klara nödvändiga tilläggsinvesteringar i syfte att utveckla bolaget under innehavstiden.

AP6 investerar i onoterade bolag på två sätt. *Direkt* genom att köpa aktier i ett onoterat bolag, *indirekt* genom att investera i en fond, som i sin tur investerar i onoterade bolag. I det första exemplet har AP6 ett direkt ägande i bolaget, i det andra ett indirekt ägande.

Erfarenhet och nätverk möjliggör lägre kostnader

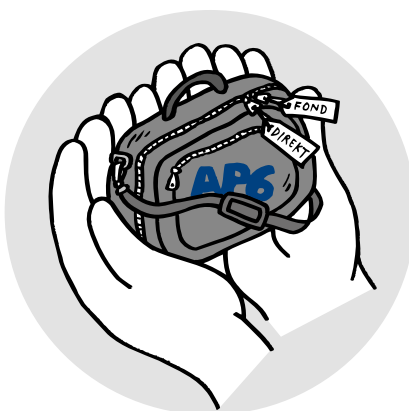
AP6 har varit aktiv inom onoterade investeringar i mer än 20 år. Under denna tid har organisationen byggt upp ett stort nätverk, lång erfarenhet och en bred kompetens. Sammantaget möjliggör detta för AP6 att delta i en mängd olika investeringsupplägg. Ett exempel är direktinvesteringar, vilka innebär lägre

kostnader än vid indirekta investeringar (fonder). Därigenom sänks den genomsnittliga förvaltningskostnaden för investeringsverksamheten.

Ansvarsfulla investeringar

AP6 har integrerat arbetet med hållbarhet i investeringsverksamheten, bland annat inom ramen för granskning och uppföljning av investeringar. I egenskap av investerare i olika verksamheter, branscher och geografier krävs en bred hållbarhetsansats som är väl förankrad i internationella överenskommelser för mänskliga rättigheter, arbetsrätt, miljö och anti-korruption.

AP6:s uppförandekod utgör grunden för arbetet med ansvarsfulla investeringar. Ett viktigt verktyg i arbetet är AP6:s egenutvecklade mall för utvärdering av fondbolagens hållbarhetsansats.

AP-fonder

Pensions-tillgång
(avgifter från arbetsgivare)

Pensions-skuld
(utbetalning till pensionärer)

En del av det statliga pensionssystemet

De fem AP-fonderna (AP1-4 och AP6) brukar benämnas för buffertkapitalet och utgör cirka 10-15 procent av pensionssystemet. AP1-4 är jämnstora, har samma placeringsregler och investerar brett över olika tillgångsslag. De har alla både ett in- och utflöde till pensionssystemet. Sedan 2009 är utbetalningarna till dagens pensionärer större än inflödet av avgifter från arbetsgivare och egenföretagare. Medel tas därför från AP1-4 årligen för att klara pensionsutbetalningarna till dagens pensionärer. AP6 är en stängd fond vilket innebär att det inte förekommer något in- eller utflöde från pensionssystemet. Vid starten 1996 erhöll AP6 10,4 miljarder kronor. AP6 bär sina egna kostnader och vinster från investeringar återinvesteras löpande. Det ursprungliga kapitalet hade vid årsskiftet 2018/19 vuxit till 34,7 miljarder kronor.

34,7

miljarder kronor förvaltas av Sjätte AP-fonden

3 042

MSEK – årets resultat

9,6

procent – netto-avkastning för 2018

Sjätte AP-fonden i siffror

Sjätte AP-fonden förvaltar
34,7 miljarder kronor

- Direktinvesteringar, 39%
/40-tal bolag
- Fonder, 37% /fler än 450 bolag
- Likviditet, 24%

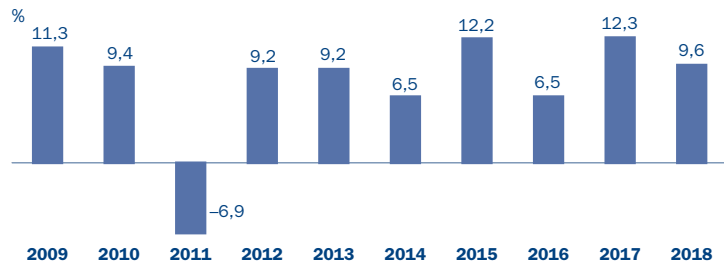
16,1%

Årets avkastning på
sysselsatt kapital

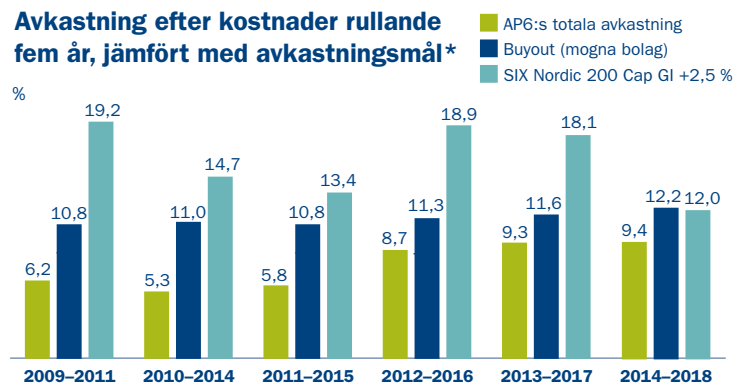
11,9%

Den genomsnittliga
avkastningen för mogna
investeringar under de
senaste tio åren

Avkastning efter kostnader 2009–2018

Avkastning efter kostnader rullande fem år, jämfört med avkastningsmål*

* Buyout (moget) särredovisas då investeringar inom detta segment ligger i linje med AP6 strategin sedan 2011.

Avkastning under tio och fem år samt under 2018

År	2009–2018	2014–2018	2018
Totalt buyout, %	11,9	12,2	11,4
– Fonder	13,4	13,3	15,6
– Direkt	10,9	11,4	7,8
Totalt venture capital, %	0,3	19,2	50,5
– Fonder	13,0	23,7	88,6
– Direkt	-8,8	11,9	9,4
Avkastningsmål	15,5	12,0	-0,6

Resultatet fördelat per segment, 2009–2018

MSEK	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Genomsnittlig avkastning, %
Buyout (mogna bolag)	937	1 548	1 104	1 566	998	971	2 177	1 424	2 718	1 998	11,9
Venture Capital (tidig fas)	-121	-683	-2 087	-131	176	196	331	192	732	1 439	0,3
Avkastning sysselsatt kapital	816	865	-983	1 435	1 174	1 167	2 508	1 616	3 450	3 437	8,6
Likviditetsförvaltning, riskhantering samt interna kostnader	1 037	841	-397	266	686	274	359	106	20	-395	-
Resultat	1 853	1 706	-1 380	1 701	1 860	1 441	2 867	1 722	3 470	3 042	7,8

Viktiga händelser 2018

Fortsatt hög investeringstakt

Investeringsstakten för året var i likhet med föregående år hög, både vad gäller nya fondutfästelser och direktinvesteringar. Sammanlagt har 2,4 miljarder kronor investerats direkt i företag. Utfästelser till nya fonder (kapital som dras i takt med att fonderna sedan förvärvar bolag) uppgår till 5,3 miljarder.

Direktinvesteringar

Under året genomfördes totalt tio nya direktinvesteringar. I linje med strategin var samtliga minoritetsinvesteringar, det vill säga situationer där AP6 samarbetar med en annan investerare som är huvudägare. Av dessa nyinvesteringar var åtta co-investeringar tillsammans med fonder till vilka AP6 också utfäst kapital. Exempelvis genomfördes två co-investeringar vardera med Nordic Capital och EQT, samarbeten som utvecklats under mycket lång tid. Vidare investerades i bolag tillsammans med respektive

fond hos Permira, Bridgepoint och Cinven. Sistnämnda var en investering i det nordiska bolaget Envirotainer. Två investeringar, EasyPark och Navex, genomfördes tillsammans med aktörer där AP6 inte har investerat i fonden. Totalt gjordes investeringar med åtta olika huvudägare, ett resultat av AP6:s breda nätverk med ledande internationella aktörer. Cirka hälften av årets nyinvesteringar, både till antal och belopp, gjordes i företag med nordisk hemvist. Portföljen för direktinvesteringar bestod vid årsskiftet 2018/19 av ett 40-tal bolag.

Fondinvesteringar

Av årets sammanlagda utfästelser på 5,9 miljarder kronor utgör 5,3 miljarder utfästelser till elva nya fondinvesteringar. Fem av dessa utfästelser är för AP6 nya samarbeten, motsvarande cirka 1,8 miljarder kronor. I Europa har samarbete inletts med Equistone och Astorg, båda aktiva inom segmentet mid-market.

Fondportföljen har även breddats med nya aktörer i USA genom utfästelser till American Securities (buyout) samt Silicon Valley Bank och Sequoia (venture).

Befintliga relationer har fördjupats genom nya utfästelser till fem olika aktörers senaste fonder. Detta inkluderar nya utfästelser till exempelvis Triton, Bridgepoint, Carlyle och HgCapital. Av årets totala fondutfästelser utgjorde tillgångsslaget venture cirka 10 procent, medan resterande 90 procent utfästes till buyoutfonder. Geografiskt innebär årets nya utfästelser en fortsatt breddning av AP6 fondportfölj, såväl i Europa som i USA. AP6:s totala fondportfölj omfattar nu samarbeten med ett 30-tal team som tillsammans förvaltar ett 80-tal aktiva fonder. Genom dessa har AP6 exponering mot cirka 450 portföljbolag. Genom den befintliga fondportföljen sysselsattes drygt 4,4 miljarder kronor i nya indirekta innehav under året.

Stort inflöde av kapital även under 2018

Aktiviteten har under året även varit väldigt hög vad gäller försäljningar av innehav, med tillhörande stora inflöden av kapital som skall återinvesteras. Sammanlagt erhöles runt 6,7 miljarder kronor i samband med avyttringar av direkta och indirekta portföljbolag.

Direktinvesteringar

Totalt erhöles under året drygt 1,6 miljarder kronor som ett resultat av

försäljningar, delförsäljningar och utdelningar från befintliga direktinvesteringar. Exempelvis gjordes under året en delavyttring av Netcompany, en mycket framgångsrik co-investering med FSN.

Fondinvesteringar

Den enskilt mest noterbara avyttringen under 2018 var Creandums försäljning av Spotify, efter att bolaget framgångsrikt börsnoterats i USA. Fondinvesteringen i Creandum har varit exceptionell med en avkastning motsvarande 8,4 gånger insatt

kapital. Detta motsvarar en IRR om 33 procent.

Sammantaget har fonder till följd av försäljningar av portföljbolag, återbetalat över fem miljarder kronor under året till AP6.

Konsekvent genomförande av strategin bakom starkt resultat

Det gångna året har inneburit en hög investeringstakt och en fortsatt god värdeutveckling i portföljen. Grunden för detta är ett konsekvent genomförande av vår investeringsstrategi, där just kombinationen av fondutfästelser och direktinvesteringar i minoritet, är utmärkande. Denna strategi har fortsatt att generera intressanta investeringsmöjligheter med såväl befintliga som nya samarbetspartners.

Det konsekventa genomförandet av strategin fortsätter att stärka och utveckla AP6 som en specialiserad aktör inom Private Equity. Kärnan i strategin är att kombinera investeringar i externa fonder med direkta minoritetsinvesteringar i utvalda bolag. AP6 har en selektiv ansats, där samarbeten eftersträvas med ledande aktörer, och investeringsbeslut grundar sig på egen analys och bedömning. Långsiktiga och nära samarbeten eftersträvas, där AP6 över tid kan utöva ett aktivt ägararbete. Sammantaget utgör detta en relativt nischad strategi, med stark uniktet, som uppskattas på marknaden. Med denna investeringsinriktning som grund, en djup kompetens som utvecklats under årtionden, samt ett brett kontaktnät av samarbetspartners, har vi under 2018 kunnat se ett fortsatt mycket starkt flöde av intressanta investeringsmöjligheter. Detta har i sin tur resulterat i en hög nyinvesteringstakt, med elva nya fondutfästelser på sammanlagt 5,3 miljarder kronor. I tillägg till detta har tio nya direktinvesteringar genomförts, motsvarande 2,4 miljarder. Efter ett antal år av hög investeringstakt har AP6:s innehavsportfölj vuxit kraftigt och blivit allt mer diversifierad. Portföljen består idag av ett 30-tal samarbeten med externa fondteam, vilka tillsammans förvaltar ett 80-tal aktiva fonder. Genom dessa fonder är AP6 indirekt ägare i cirka 450 portföljbolag. I tillägg består portföljen idag av ett 40-tal direktinvesteringar, där AP6 är minoritetsinvestare. AP6:s investerade kapital fördelar sig jämt mellan de två investeringsformerna, där fondinvesteringar utgör 13,0 miljarder och direktinvesteringar 13,5. AP6:s innehavsportfölj är idag väldiversifierad. Inget enskilt portföljbolag står för mer än 3 procent av fondkapitalet. Riskspridningen tvärs olika

sektorer är god, liksom den geografiska exponeringen där andelen kapital utanför Norden succesivt ökat de senaste åren. Den tillfälliga överlikviditet, som var ett resultat av tidigare års omställning till nuvarande strategi, fortsätter att minska enligt plan. Vid årets slut utgjorde AP6:s totala likviditet 24 procent av fondkapitalet, en minskning från 30 procent vid årets början. Värdeutvecklingen i AP6:s PE-portfölj har varit fortsatt god under 2018. Avkastningen på det sysselsatta kapitalet uppgick till 16,1 procent för året. Särskilt stark var utvecklingen i fondportföljen, där avkastningen översteg 25 procent.

Det enskilt största bidraget till denna höga avkastning kommer från AP6:s mångåriga samarbete med Creandum, och mer specifikt, investeringen i Spotify. Genom en enastående tillväxt, en framgångsrik börsnotering och senare avyttring av innehavet, har detta blivit en helt exceptionell investering för pensionskapitalet.

AP6:s nettoresultat, inklusive förvaltningen av överlikviditeten blev för året 3 042 Mkr. Detta motsvarar en avkastning på 9,6 procent. Sett över de senaste fem åren har nettoavkastningen varit relativt stabil, med en årsavkastning på 9,4 procent. Det sysselsatta kapitalet har under samma period avkastat 13,2 procent årligen, vilket står sig väl i förhållande till jämförande index samt den europeiska Private Equity-branschen.

Genom att fortsätta på den inslagna vägen, med en samarbetsbaserad ansats på en internationell marknad, får vi som allmän pensionsfond stark utväxling på medarbetarnas djupa kompetens och långa erfarenhet. Vår övertygelse är att detta skapar goda förutsättningar för en fortsatt hög och stabil avkastning på pensionskapitalet.

Investeringsstrategin bygger på specialisering inom Private Equity

Ökad internationalisering och stora kapitalinflöden driver utvecklingen av nya samarbetsformer mellan investerare och fondbolag. Kraven på flexibilitet och kompetens ökar. Att behärska olika typer av transaktioner är en konkurrensfördel. Den fokuserade investeringsansats som AP6 valt inom Private Equity, möjliggör deltagande i en mängd attraktiva investeringsupplägg inom Fond, Direkt och Secondary.

AP6:s investeringsstrategi är ett resultat av den lag som riksdagen fattat beslut om, där uppdraget är att investera på den onoterade marknaden. Baserat på över 20 års historik och erfarenhet har AP6 valt att utveckla en investeringsansats som är specialiserad på tillgångsslaget private equity, med särskild betoning på mer mogna bolag (buyout). Inom detta segment görs investeringar både direkt i bolag (Direktinvesteringar) och indirekt genom fonder (Fondinvesteringar).

Det faktum att organisationen har djup kompetens inom bägge dessa transaktionsformer har visat sig vara en klar konkurrensfördel. Kombinationen av Fond- och Direktinvesteringar skapar flexibilitet och möjliggör olika typer av affärssamarbeten med andra investerare och fondbolag.

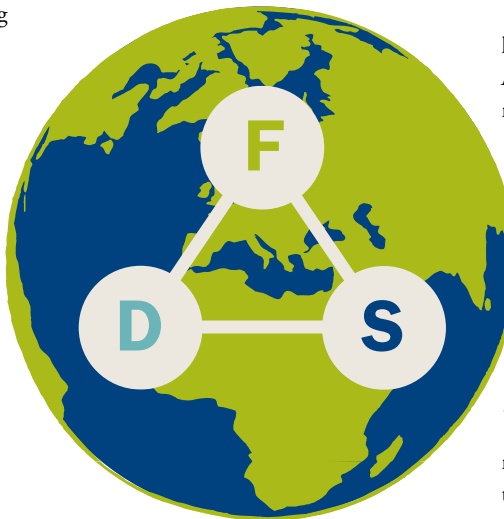
Väsentligt när det gäller att få tillgång till attraktiva direktinvesteringar är det faktum att AP6 alltid agerar i rollen som minoritetsinvesterare och därmed utgör ett komplement till andra investerare, aldrig konkurrent om huvudägarskapet.

Att i över två decennier ha varit aktiv som investerare inom onoterade tillgångar har byggt en erfarenhet och kompetens som skapar förutsägbarhet för våra samarbetspartners. Här ingår organisationens förmåga att uppfylla högt ställda krav på utvärderingsprocesser och beslutsfattande, med tidsbestämd leverans.

AP6 är en långsiktig investerare som söker nära samarbeten med utvalda samarbetspartners. Genom att uppfattas som kompetent och relevant eftersträvar AP6 en nära dialog med aktörer och innehav,

vilket lägger grunden för att kunna utöva en aktiv ägarroll.

AP6:s strategi bygger på en selektiv investeringsansats, som möjliggörs av förmågan att genomföra egna analyser och utvärderingar av såväl potentiella fondutfästelser som direktinvesteringar. Vid utfästelser till fonder eftersträvas samarbeten med de bästa aktörerna inom relevanta delsegment och geografier.

Exempel på viktiga aspekter i samband med utvärdering av ett fondbolag är avkastning, investeringsstrategi, hållbarhetsarbete och villkor. Hård konkurrens råder bland institutionella investerare för att få tillgång till de ledande fondbolagen, med en lång historik av hög avkastning.

Genom en fokuserad strategi, lång erfarenhet och stark marknadsposition bedöms AP6 ofta vara en attraktiv investerare. Genom detta har AP6 lyckats att få tillgång till ledande fondbolag rankade bland de

bästa inom sina respektive investeringsinriktningar.

När AP6 väljer att investera direkt i onoterade bolag sker detta tillsammans med andra investeringsorganisationer, med lång erfarenhet. Detta görs tillsammans med fondbolag eller andra aktörer med fokus på private equity. AP6 söker en minoritetsposition när man investerar tillsammans med dessa aktörer.

AP6:s direktinvesteringar delas in i två kategorier. Vid saminvesteringar deltar AP6 i utvärderingen av bolaget, och har en mer aktiv ägarroll och en större ägarandel (dock alltid lägre än 50 procent). Vid co-investeringar, som typiskt sett görs tillsammans med fonder till vilka AP6 också har utfäst kapital, ligger AP6:s ägarandel vanligtvis kring 2-15 procent.

Co-investeringar genomförs normalt utan avgifter och vinstdelning, vilket innebär en lägre förvaltningskostnad jämfört med traditionella fondutfästelser.

Utöver att kombinera direktinvesteringar och fondutfästelser, genomförs även transaktioner inom Secondary. Med en sådan transaktion menas att förvärva (eller avyttra) fondandelar innan dess att fonden är avslutad. Detta innebär inte sällan skräddarsydda upplägg där flera olika aktörer sammanförs. Med hänsyn till graden av komplexitet i denna typ av transaktioner har AP6 valt att samarbeta med internationella aktörer som är specialiserade inom detta område.

AP6 genomför även secondarytransaktioner i fonder där AP6 är LP, i syfte att öka eller minska exponeringen till den aktuella fonden.

Balanserad och väldiversifierad portfölj av innehav

Baserat på vald strategi, har AP6 under de senaste fem åren byggt upp en private equity-portfölj av hög kvalitet. Genom en kraftigt breddad fondportfölj, inte minst i Europa, har tillgången till intressanta direktinvesteringar ökat markant. En hög investeringstakt inom både Fond- och Direktinvesteringar har resulterat i en väldiversifierad portfölj med god balans mellan Fond och Direkt.

AP6:s private equity-portfölj har idag ett marknadsvärde på 26,5 miljarder kronor, en ökning från 15,0 för fem år sedan. Detta är ett resultat av många år med hög investeringstakt och god värdeutveckling i portföljbolagen.

Av detta kapital utgörs cirka 51 procent av direktinvesteringar och 49 procent är sysselsatt indirekt genom private equity-fonder.

Fondportföljen består idag av ett 30-tal externa fondbolag som förvaltar fonder där AP6 är investerare. Genom dessa fonder har AP6 ett indirekt ägande i cirka 450 portföljbolag.

Direktportföljen består av ett 40-tal portföljbolag, där AP6 har investerat i minoritet, tillsammans med någon annan erfaren private equity-aktör.

Baserat på portföljbolagsnivå är AP6:s totala portfölj väldiversifierad med avseende på branschexponering. I likhet med ett genomsnitt för europeisk private equity

är fyra övergripande sektorer dominerande i AP6:s portfölj: Hälso- och sjukvård, Informations-teknologi, Industrivaror och Sällanköpsvaror.

I takt med att portföljen har ställts om under åren, så har en tidigare överexponering mot fastigheter ersatts av en god branschspridning. Utifrån underliggande portföljbolags säte har även den geografiska spridningen förändrats under senare år.

Portföljen har medvetet internationaliserats, med en ökande andel europeiska bolag och en initial exponering mot USA.

Norden är fortfarande hemvist för drygt hälften av portföljbolagen. Den höga andelen förklaras av en mycket stark nordisk Fondportfölj, men också av att AP6 är en särskilt attraktiv medinvestorare för direktinvesteringar på sin hemmamarknad.

Segmentet mognare bolag (buyout) står för 88 procent av det sysselsatta kapitalet, och venture för resterande 12 procent.

Andelen venture har minskat något under året, till följd av försäljningen av Spotify. God tillgång till ledande investerare i venture, inte minst i USA, borgar dock för att portföljen även i framtiden

kommer ha ett meningsfullt inslag av detta delsegment. AP6 investerar endast i venture genom specialiserade fonder, inte genom egna direktinvesteringar.

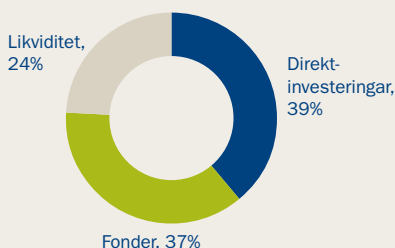
AP6:s portfölj av innehav är fortfarande att betrakta som relativt ung. Omställningen från tidigare strategi i kombination med en hög investeringstakt de senaste åren, resulterar i en genomsnittlig innehavstid på drygt tre år på portföljbolagsnivå.

Under 2018 har aktivitetsnivån i portföljen varit mycket hög. Sammanlagt har det investerats cirka 6,8 miljarder kronor genom befintliga fonder och nya direktinvesteringar.

Samtidigt har ägande i portföljbolag sålts (indirekta och direkta innehav) med nästan motsvarande belopp. Det betyder att i grova tal en fjärdedel av portföljen omsatts i nya innehav under året.

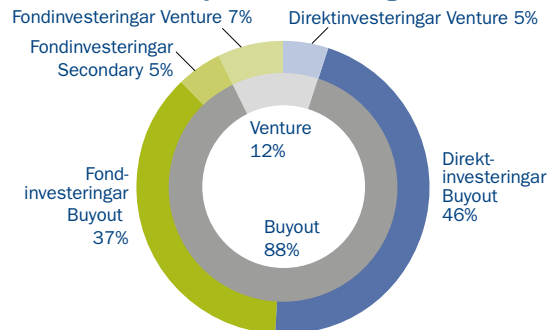

Sjätte AP-fonden förvaltar 34,7 miljarder kronor

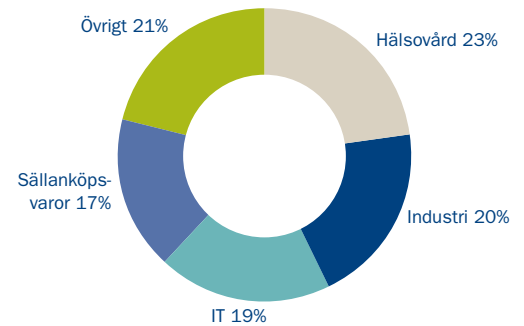

Sysselsatt kapital

**Sysselsatt kapital (26,5 miljarder kronor)
fördelat på marknadssegment**

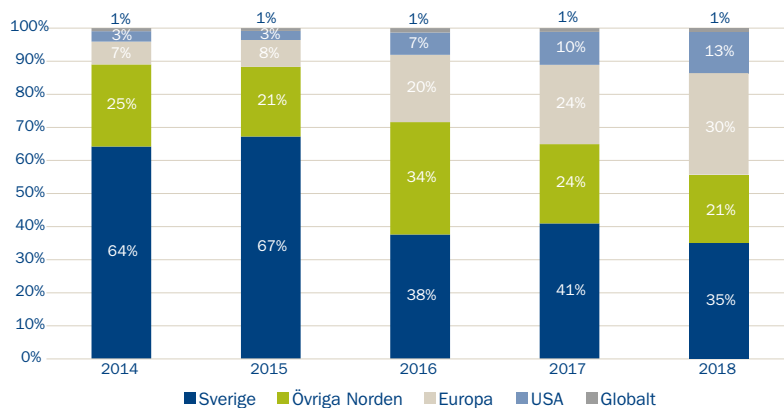

Sysselsatt kapital (26,5 miljarder kronor) fördelat på sektorer

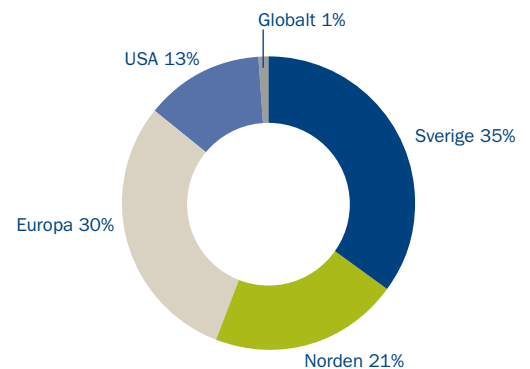

Geografi

Kraftigt internationalisering av portföljen

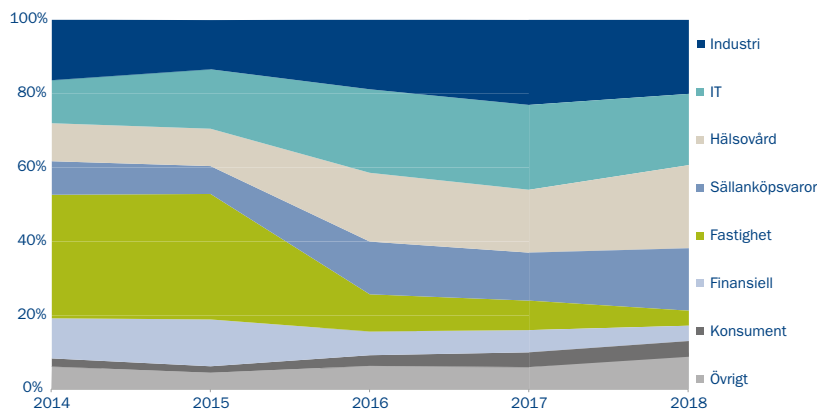

2018

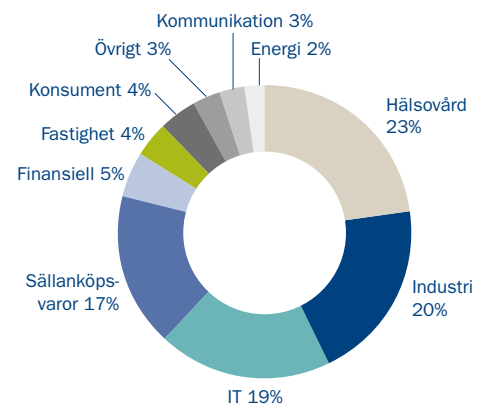

Sektor

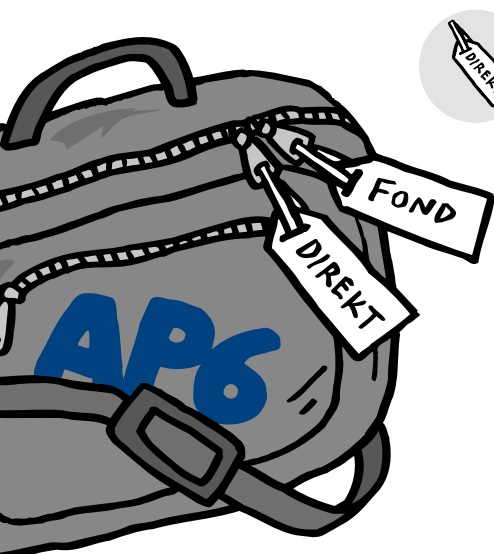
**Kraftigt förbättrad
sektordiversifiering över tid**

2018

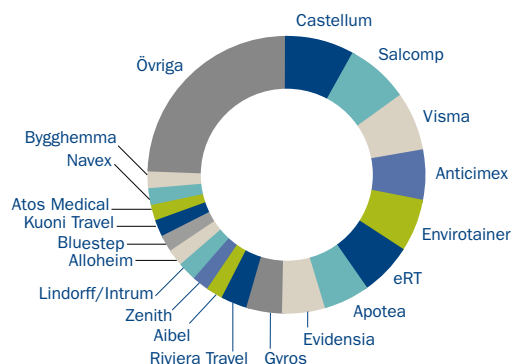

Direktinvesteringar

- Förvalt kapital inom Direktinvesteringar uppgår till 13,5 miljarder
- Portföljen består av ett 40-tal innehav
- Cirka 70 procent av värdet utgörs av co-investeringar tillsammans med fondpartners (GP:s) och cirka 30 procent tillsammans med andra medinvestorare
- De 15 största innehaven har i snitt ett marknadsvärde om cirka 600 Mkr vardera
- Under 2018 har det genomförts tio nya direktinvesteringar, varav åtta gjordes tillsammans med fondbolag där AP6 är investerar

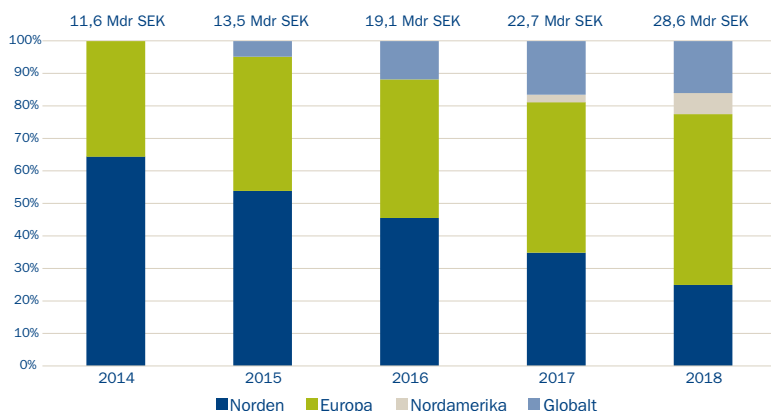
Största direktinvesteringar

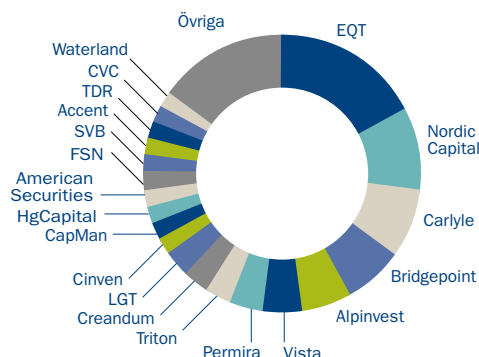
Fondinvesteringar

Geografiskt fokus investeringar i fonder

Beloppen visar total exponering (marknadsvärde + kvarvarande utfäst belopp)

Största fondinvesteringar

- Förvalt kapital inom Fondinvesteringar uppgår till 13,0 miljarder kronor. Kvarvarande utfäst kapital, som successivt kommer investeras av fonderna under kommande 3-5 år, uppgår till 15,6 miljarder
- Portföljen består av ett 30-tal fondbolag, som förvaltar ett 80-tal aktiva fonder, vilka tillsammans omfattar cirka 450 portföljbolag
- Av dessa fondbolag har ett tiotal Norden som sin hemmabas, medan cirka hälften är europeiska fonder och en handfull återfinns i USA
- Av det investerade kapitalet återfinns cirka 90 procent inom buyout, medan resterande 10 procent är inom venture
- Under 2018 genomfördes elva nya fondutfästelser om sammanlagt 5,3 miljarder. Fem av dessa representerar nya samarbeten för AP6

Sophia Bendz, Investment Partner Atomico, en av flera deltagare på AP6:s seminarium "Gender and diversity in Nordic Private Equity – Are we on track?"

Hållbarhetsrapport

Som ett led i AP6:s arbete för ökad mångfald inom private equity organiserade AP6 ett rundabordssamtal om jämställdhet och mångfald där nordiska private equity aktörer deltog och delade med sig av sina erfarenheter. Utöver jämställdhet och mångfald, som är ett av AP6:s fokusområden, har hållbarhetsarbetet under året präglats av fördjupning och utveckling av befintliga verktyg och processer för ansvarsfulla investeringar. Den årliga ESG utvärderingen av fondportföljen har ytterligare bekräftats och utgör idag ett tydligt flöde av kravställande, uppföljning och återkoppling.

Intressentdialog och väsentlighetsanalys

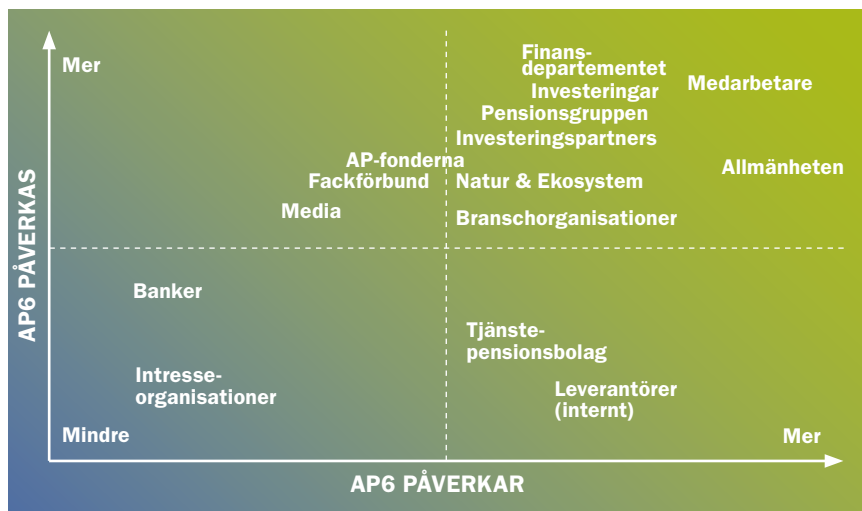
En grundläggande förväntning på en statlig pensionsfond som AP6, är att verksamheten bedrivs i enlighet med de krav som beskrivs i Lagen (2000:193) om Sjätte AP-fonden, där målen för investeringsverksamheten definieras.

Utöver detta finns olika förväntansbilder hos en rad grupper i samhället. I syfte att fånga upp och ta del av dessa, genomförde AP6 en utökad intressentdialog under 2017. AP6 avser att genomföra strukturerade intressentdialoger med jämna mellanrum.

AP6:s modell för att uppnå de krav som ställs av lagstiftare och intressenter

För att leva upp till omvärldens krav och förväntningar arbetar AP6 enligt en modell som baseras på uppförandekod och investeringsstrategi. På denna grund vilar specifika kompetenser och värderingar, sammanfattade i form av fyra grundpelare. Grund och pelare skapar förutsättningar för AP6 att uppnå en långsiktigt hög avkastning och att åtnjuta allmänhetens förtroende.

AP6:s viktigaste intressenter, fastslaget av AP6:s styrelse.

Längts upp till höger i bilden återfinns de intressentgrupper som, enligt intressentanalysen, både påverkas mest av AP6:s verksamhet och som i sin tur påverkar AP6 mest. Det är denna kategori som ingick i den utökade intressentdialogen. (Vissa intresseorganisationer ingick som representanter för "Allmänheten" samt "Natur & Ekosystem").

INTRESSENTDIALOG

Den löpande intressentdialogen under 2018 har inte indikerat någon väsentlig förändring avseende intressenternas förväntningar på AP6 som pensionsförvaltare. AP6 har därför utgått från den utökade intressentdialog som genomfördes 2017.

Den genomförda intressentdialogen visade att kunskapsnivåer och förväntansbilder skiljde sig åt mellan olika intressentgrupper. Samarbetspartners till AP6 som verkar inom området onoterade investeringar har helt naturligt en större kunskap om AP6, jämfört med andra intressenter. Oavsett intressentgrupp visade den genomförda intressentdialogen på ett stort intresse för AP6:s verksamhet.

VÄSENTLIGHETSANALYS

Intressentdialogen 2017 gav värdefull information till AP6:s styrelse och ledning vid framtagandet av AP6:s väsentlighetsanalys. Den väsentlighetsanalys som fastslogs 2017 bedöms fortsatt ge en relevant bild av de frågor som är allra viktigast för AP6 att hantera i sin verksamhet. Slutsatserna avspeglas i den verksamhetsplan som ledningen tagit fram för 2019.

Väsentlighetsanalys

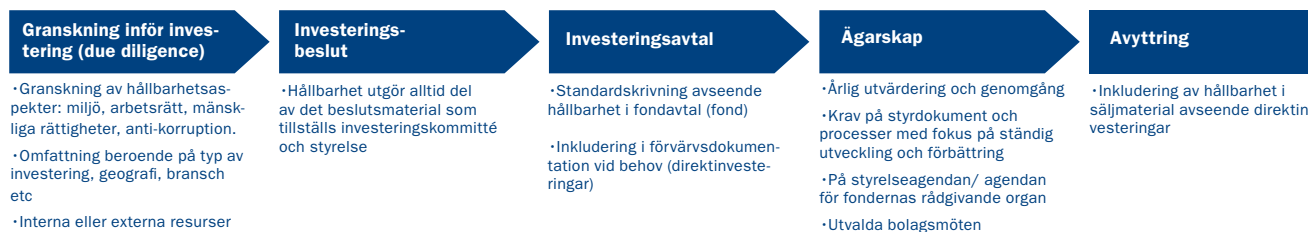
Att skapa avkastning till pensionärerna och att ha allmänhetens förtroende är en grundförutsättning för AP6:s existensberättigande.

Detta förutsätter:

- Säkerställande av kompetens och professionalism hos medarbetarna
- Disciplinerat och systematiskt värdeskapande inom ramen för en tydlig investeringsstrategi
- Aktivt arbete med ansvarsfulla investeringar, utifrån ett brett hållbarhetsperspektiv baserat på mänskliga rättigheter, arbetsrätt, miljö och anti-korruption
- God affärsetik och moral
- Tydlig kommunikation och lättillgänglig information om verksamheten
- Öppenhet och transparens gentemot omvärlden.

Ansvarsfulla investeringar

HÅLLBARHET ÄR EN INTEGRERAD DEL AV AP6:S INVESTERINGSVERKSAMHET OCH EN DEL AV AP6:S VÄRDESKAPANDE

För AP6 är ansvarsfulla investeringar och hållbarhet en av förutsättningarna för att nå målet om långsiktigt hög avkastning. En hållbar utveckling är en grundläggande förutsättning för framtida generationer och för skapande av ekonomisk avkastning till framtida pensionärer. I egenskap av allmän pensionsfond och svensk myndighet har AP6 både ansvar och möjlighet att ställa krav och vara föregångare vad gäller ansvarsfulla investeringar och hållbarhet. Arbetet med ansvarsfulla investeringar leds av vice vd och koordineras av hållbarhetsansvarig och sker i nära samarbete med de investeringsansvariga, som har ansvaret för det dagliga arbetet med hållbarhet i bolag och fonder.

AP6 har sedan 2013 arbetat systematiskt med att integrera hållbarhet, bland annat inom ramen för granskning och uppföljning av investeringar. Som investerare i olika verksamheter, branscher och geografier krävs en bred hållbarhetsansats, förankrad i internationella överenskommelser för mänskliga rättigheter, arbetsrätt, miljö och anti-korruption. AP6:s uppförandekod utgör grunden för arbetet med ansvarsfulla investeringar. Styrelsen fastslår årligen specifika hållbarhetsmål för investeringsverksamheten. För 2018 sjönk uppfyllandegraden för tre mål. Andelen bolag som har en uppförandekod gick ned något, från 100 procent till 92. När det gäller andelen bolag i portföljen Direktinvesteringar som rapporterar enligt GRI, hamnade andelen på 40 procent jämfört med 44 för året innan. Inom samma kategori av bolag var det något färre, 31 procent mot tidigare 37,

som för 2018 rapporterade växthusgasutsläpp samt kartlade risker och möjligheter kopplade till klimat. I samtliga fall beror detta på att bolag med ett långt framskridet hållbarhetsarbete har sålts av, dessa vägde tidigare tungt i portföljen. Av de nya investeringar som tillkom under året är det tre som vid årsskiftet helt saknade uppförandekod. I dessa bolag pågår det ett

arbete med att se över och förstärka styrdokument kopplade till hållbarhetsarbete.

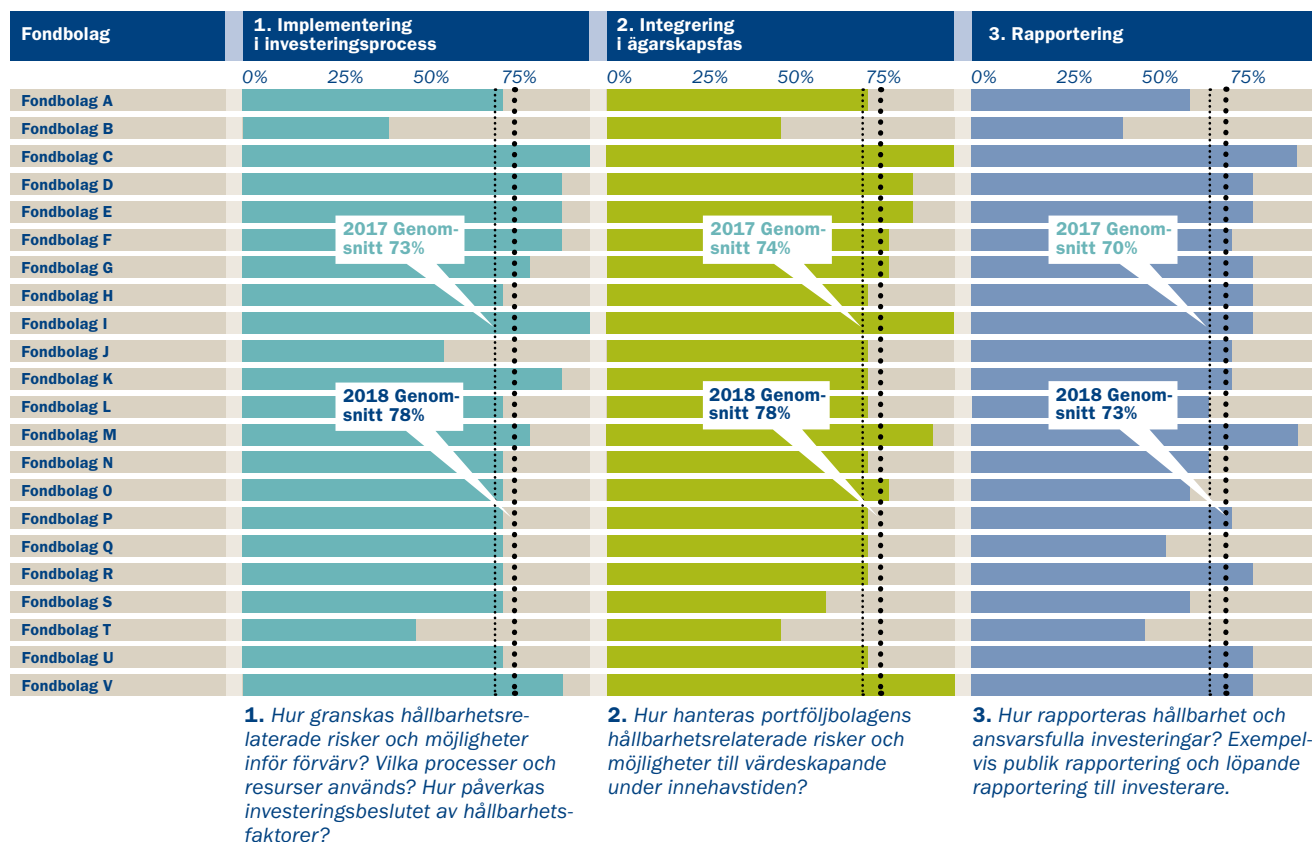
Under 2018 var det glädjande nog inom två mål som uppfyllandegraden ökade. Andelen fonder som rapporterar enligt PRI eller liknande, ökade från 56 procent till 72. En ökning, om än inte lika stor (från 54 procent till 57), noteras vad gäller fonders arbete med klimatavtryck, klimatstrategi mm.

LÅNGSIKTIGA MÅL FÖR DIREKTINVESTERINGAR

Område	Mål	Status
Hållbarhetsanalys vid utvärdering	100 % av alla investeringar	100 % (100)
Uppförandekod	Ska finnas i samtliga väsentliga innehav	92 % (100)
Hållbarhetsredovisning	Bolag motsvarande 80 % av värdet i portföljen för direktinvesteringar ska rapportera enligt GRI eller motsvarande	40 % (44)
Klimat	Bolag motsvarande 80 % av värdet i portföljen för direktinvesteringar ska rapportera växthusgasutsläpp samt kartlägga klimatrelaterade risker och möjligheter	31 % (37)
Jämställdhet	Jämn fördelning mellan män och kvinnor i styrelser i portföljbolag	17 % (17)

LÅNGSIKTIGA MÅL FÖR FONDINVESTERINGAR

Område	Mål	Status
Hållbarhetsanalys vid utvärdering	100 % av alla investeringar	100 % (100)
Uppförandekod	Ska finnas i samtliga väsentliga innehav	100 % (100)
Hållbarhetsredovisning	Fonder motsvarande 80 % av värdet i portföljen för fondinvesteringar ska rapportera enligt PRI eller motsvarande	72 % (56)
Klimat	Fonder motsvarande 80 % av värdet i portföljen för fondinvesteringar ska adressera klimatfrågan i portföljen genom klimatavtryck, klimatstrategi eller dylikt	57 % (54)
Jämställdhet/mångfald	AP6 ska verka för att jämställdhet/mångfald blir ett mätbart mål för fonder och portföljbolag	Sid 14

ESG-UTVÄRDERING AV FONDER

Under 2018 har AP6 träffat 22 fondförvaltare för den årliga ESG-utvärderingen av fondportföljen. Utvärderingen följer en egenutvecklad modell, som bygger på en av branschen framtagna mall för hållbarhetsgranskning av fondförvaltare inom tillgångsslaget onoterat.

Genomsnittsbetyget i fondportföljen steg under 2018 jämfört med föregående år, framförallt eftersom många fonder förbättrade betygen i ett eller flera av de

utvärderade områdena. Den övergripande bedömningen är att alla fonder har en ambition att arbeta aktivt med hållbarhet och flera bedöms ligga långt framme.

I likhet med förra året var det fonder med formaliserade ESG-processer och hög intern ESG-expertis, som erhöll högst betyg. Utvärderingen visade också att många fonder har ett ökat fokus på klimatfrågor och jämställdhet. Båda är områden som ingår i diskussionerna med fonderna, men

som i dagsläget inte betygsätts.

Större fondstorlek och därmed större resurser har generellt en positiv korrelation med höga betyg. Samtidigt noterades återigen ett antal mindre fonder som erhöll höga betyg tack vare strukturerade och resurseffektiva ESG-processer.

Detaljerad återkoppling ges vid separata möten, fond för fond. Återkopplingen innefattar såväl öppen diskussion som möjliga utvecklingsområden.

AP6:S EGENUTVECKLADE MALL FÖR HÅLLBARHETSUTVÄRDERING OCH UPPFÖLJNING AV FONDBOLAG

Andel av PRI:s krav som måste vara uppfyllda för att erhålla ett visst betyg. / Betygskala					
0%	>0-25%	>25-50%	>50-75%	>75-95%	>95%
E	D	C	B	A	A+
AP6					
Medianbetyg					
AP6					
Medianbetyg					
AP6					
Medianbetyg					

■	Strategi och styrning
■	Indirekta investeringar i riskkapitalfonder
■	Direkta investeringar och aktivt ägarskap i onoterade bolag

PRI:S ÅRLIGA UTVÄRDERING

Som undertecknare av PRI rapporterar AP6 årligen kring ansvarsfulla investeringar enligt PRI:s specifika ramverk för rapportering. Baserat på den årliga rapporteringen, sammanställer PRI en konfidentiell utvärderingsrapport, där A+ är det högsta betyg som utdelas.

AP6:s arbete med ansvarsfulla investeringar bedömdes i den senaste utvärderingsrapporten motsvara följande betyg: *Strategi och styrning*: betyg A+ *Indirekta investeringar (fonder)*: betyg A *Direkta investeringar och aktivt ägarskap i onoterade bolag*: betyg A

MEDLEMSKAP

Invest Europe (tidigare European Venture Capital Association, EVCA), www.investeurope.eu

Institutional Limited Partners Association, ILPA, www.ilpa.org

Svenska Riskkapitalföreningen, SVCA, www.svca.se

Sveriges Forum för Hållbara Investeringar, Swesif, www.swesif.org

ÅTAGANDEN, ANSLUTNINGAR

UN Global Compact, UNGC, www.unglobalcompact.org

UN Principles for Responsible Investments, UNPRI, www.unpri.org

CDP (tidigare Carbon Disclosure Framework), www.cdp.net

POTENTIELLA INVESTERINGAR SOM AP6 AVSTÅTT FRÅN UTIFRÅN ESG-ASPEKTER

AP6 tar varje år ställning till ett stort antal investeringsmöjligheter. AP6 utesluter inte specifika branscher per definition utan bedömer varje möjlig investering utifrån sina förut-sättningar. Beslut att avstå från en investering kan bero på olika överväganden kopplade till affärsmässighet, villkor, hållbarhet etc. Alla bolag har hållbarhetsutmaningar av något slag. En del hanterar dessa genom ett aktivt hållbarhetsarbete medan andra behöver stärka sitt arbete. Det finns dock vissa verksamheter som AP6 de facto undviker, med bedömningen att verksamheten i sig inte är förenlig med en hållbar utveckling och an-svarsfulla investeringar. Detta alldeles oavsett bolagets hållbarhetsarbete. Dit hör vapen, pornografi och fossila bränslen.

Investeringstyp	Investeringsmöjlighet	Motivering
Direkt	Företag med exponering mot tobaksindustri.	AP6 undviker exponering mot tobaksindustrin mot bakgrund av tobakens negativa hälsoeffekter.
Direkt	Tjänstebolag inom finansiella sektorn.	Risker relaterade till skatteråd-givning.
Fond	Ingen investeringsmöjlighet har avståtts under året på grund av ESG aspekter.	N/A
Secondary	Ingen investeringsmöjlighet har avståtts under året på grund av ESG aspekter.	N/A.

EXEMPEL PÅ ESG-RELATERADE INCIDENTER I PORTFÖLJEN 2018

AP6 ställer höga krav på sina samarbetspartners. Ett område gäller informationsgivning och hantering av eventuella incidenter. AP6 eftersträvar snabb och tydlig återkoppling från berörda bolag eller fonder avseende ESG-relaterade incidenter. Nedan visas exempel på anmärkningsvärda och/eller allvarliga ESG-relaterade händelser i portföljen under 2018.

Investering	Händelse	AP6:s åtgärd	Status
Fond	Anklagelse om sexu- ella trakasserier.	Dialog avseende under- sökning, åtgärder och preventiva insatser.	Anklagelserna har utretts och åtgärder vidtagits.
Fond	Anklagelse om kor- ruption uppdagades under slutskedet i förvärvsprocess.	Pågående dialog med fondförvaltare.	En utredning har initierats via tredjepart.
Fond	Utredning avseende finansiell misskötsel i dotterbolag.	Dialog avseende under- sökning, åtgärder och preventiva insatser.	Uppsägning av perso- nal i ledande ställning. Revision av verksamhet och förebyggande åtgärder vidtagna.
Direkt	Anställd begick suicid i nära anslutning till arbetsplatsen.	Dialog med bolaget av- seende undersökning och krishantering.	Utredning utförd av myn- digheter och bolag visade att dödsfallet inte var ar- betsrelaterat. Bolaget har vidtagit relevanta åtgärder.
Direkt	Extremvärme i Europa orsakade driftsstör- ningar.	Dialog med bolaget av- seende förebyggande åtgärder.	Preventiva åtgärder och stärkt försäkringsskydd för liknande situationer är under utredning.
Direkt	Person i ledande ställning åtalad för skattebrott som ska ha skett vid anställ- ning i annat bolag.	Pågående dialog med fondförvaltare.	Personen har bytt tjänst i väntan på att frågan får en rättslig prövning.

Jämställdhet och mångfald

Erfarenhetsutbyte. Anna Wahlström, Global Head of Human Resources, EQT, var en av flera deltagare som delade med sig av sina erfarenheter under AP6:s seminarium om jämställdhet och mångfald i nordisk private equity.

AP6 bjöd under året in alla nordiska fonder i portföljen till ett rundabordsamtal om jämställdhet och mångfald. Mötet var en uppföljning på ett liknande rundabordsamtal som genomfördes 2016 och fokuserade på att dela erfarenheter kring konkreta åtgärder och resultat.

Kartläggningar av private equity visar på många homogena organisationer med en stark övervikt av män, framförallt bland de som gör investeringar. Inom tidig fas, så kallad venture capital, har det också framkommit att den övervägande andelen kapital går till investeringar i företag med manliga grundare.

Det finns idag en medvetenhet i branschen om att större mångfald ger bättre beslut och bättre resultat på lång sikt, men vägen till mer jämställda organisationer kan tyckas lång. En snedvridning sker redan under utbildningen där fler män än kvinnor väljer finansinriktning. Branschens rykte som mansdominerad gör den heller inte attraktiv för alla.

Det faktum att rekryteringsprocesser och kriterier för befordran historiskt har gynnat män i högre grad har ytterligare

förstärkt obalansen.

Under de senaste åren har jämställdhet och mångfald fått stort fokus i branschen. Flera av fonderna som AP6 investerar i har utmanat sina egna strukturer avseende rekrytering, befordran och hur möjliga afärer och investeringar hittas och genomförs.

Utvecklingen kan förklaras av flera faktorer såsom kunskap om positiva effekter av ökad mångfald samt strävan efter att rekrytera och behålla de bästa medarbetarna. Ett begränsat urval orsakat av rekrytering av individer som liknar befintliga medarbetare, kan utesluta många talangfulla individer.

Därtill avskräcker bilden av private equity unga medarbetare som vill arbeta i organisationer som bättre speglar sin samtid. Det finns vidare ett tryck från investerare, som AP6, som efterfrågar större jämställdhet och mångfald i branschen.

AP6:s rundabordsamtal präglades av stort intresse och stor öppenhet. Representanterna delade frikostigt med sig av vad som fungerat och inte fungerat i deras organisationer. Åtgärder som nämndes var internutbildning om inkluderande

arbetsätt, större krav på rekryterare, mätbara mål i rekrytering och befordran, könsneutrala rekryteringsprocesser och att uppmuntra interna förebilder.

En del hade glädjande nog börjat se effekter av sitt arbete, såsom en ökad andel kvinnor i investeringsteam, framför allt på juniora nivåer. Flera aktörer hade också märkt av förändrade attityder internt.

Bland annat hade frågan fått stort genomslag hos seniora medarbetare såväl som hos mellannivån, där många familjefäder efterfrågar ändrade arbetsätt för att kunna kombinera familj och arbete.

Samhällsdebatten kring #metoo lyftes också fram som en bidragande orsak till fokus på jämställdhet och mångfald under året. Konklusionen bland deltagarna i rundabordsamtalen var att samarbete är nyckeln till att förbättra branschens rykte och till att locka en bredare grupp individer till arbete inom private equity.

Förändring kommer att ta tid, och en rad utmaningar återstår, men alltmer kunskap och erfarenhet i branschen kommer över tid att ge resultat.

AP6 kommer att fortsätta att uppmuntra till ökad jämställdhet och mångfald inom private equity.

Detta var det andra tillfället som AP6 arrangerade ett seminarium om jämställdhet och mångfald i nordisk private equity. Det första genomfördes 2016. Jämställdhet och mångfald är ett av två fokusområden inom AP6:s hållbarhetsarbete. Det andra fokusområdet är klimat.

Vid AP6:s seminarium "Gender and diversity in Nordic Private Equity - Are we on track?", deltog representanter för Triton, Norvestor, Atomico, Northzone, FSN, Accent, EQT, Creandum, Nordic Capital.

Ta del av hela reportaget på <https://www.apfond6.se/kategori/aktuellt/>

Fortsatt fokus på klimat

AP6 har sedan 2015 tagit en aktiv roll i att driva klimatfrågan inom onoterade investeringar. Den pågående klimatförändringen utmanar själva grunden till framtida ekonomiskt välbefinnande genom att den undergräver det stabila klimat som krävs för mänsklig aktivitet. För AP6, en del av det svenska pensionssystem som ska trygga pensioner för många generationer framåt, har klimatfrågan hög prioritet. Att förvalta pensionspengar kräver ett långsiktigt perspektiv, som innefattar att jordens resurser räcker till framtida generationer och att klimat, natur och ekosystem är i balans.

Kärnan i AP6:s fokus på klimat är att visa på klimatfrågans betydelse ur ett investerarperspektiv samt att verka för ökad transparens kring klimatrelaterade frågor.

BRETT PERSPEKTIV PÅ KLIMATFRÅGAN

Bolagen AP6 investerar i kan både påverka klimatet och påverkas av klimatförändringar. Det kan handla om påverkan på bolagens verksamhet från ökat extremväder och ökande temperaturer, men också påverkan från förändrade skatter och avgifter eller andra legala krav. Övergången till en

klimatneutral ekonomi skapar också möjligheter inom exempelvis energieffektivisering, innovation och nya affärsområden. Det är därför viktigt att ha ett brett perspektiv på klimatfrågan, och arbeta både med klimatrelaterade risker och möjligheter, samt bolagens utsläpp.

AP6 är positiva till, och har uttryckt stöd för, de internationella rekommendationer för hur företag och investerare kan rapportera kring klimatrelaterade risker och möjligheter, vilka publicerades 2017 av Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD). Rekommendationerna innehåller förslag på vilken klimatrelaterad information som bör inkluderas i en organisations finansiella redovisning, inom områdena styrning, strategi, riskhantering, samt mätetal och mål.

KLIMAT ÄR EN INTEGRERAD DEL AV INVESTERINGSPROCESSEN

Enligt AP6:s uppförandekod ska "AP6

aktivt verka för att företag och fonder, som ingår i AP6:s investeringar, identifierar och vidtar åtgärder avseende klimatrelaterade risker och möjligheter". Mål för klimatarbetet har fastslagits av AP6:s styrelse (se sid. 11).

AP6 har integrerat klimatfrågan i utvärderingen av nya investeringar och granskar olika klimatrelaterade risker och möjligheter som kan påverka investeringsbeslutet eller planen för ägandet. Det kan handla om att utvärdera en partners inställning till investeringar i fossil energi. Ett annat exempel är att ställa relevanta frågor kring klimatförändringars effekter på råvarupriser, något som kan ha stor betydelse för produktionskostnaden hos olika bolag och som i slutändan påverkar vinsten och därmed avkastningen för investerare.

I AP6:s löpande granskning och uppföljning av företag och fonder ingår också klimat, som en viktig del av en bredare ESG-dialog. Frågor kring klimatrelaterade risker och möjligheter, integrering i styrning och strategi, samt mätning och rapportering av utsläpp, ingår exempelvis i det diskussionsunderlag som används i den årliga hållbarhetsutvärderingen av fondförvaltarna i portföljen (se sid. 12).

KLIMATRAPPORTERING MED GRUND I TCFD:S REKOMMENDATIONER FÖR KLIMATRELATERAD FINANSIELL RAPPORTERING

Styrning	Strategi	Riskhantering	Mätetal och mål
Organisationens styrning av klimatrelaterade risker och möjligheter.	Faktisk och potentiell påverkan på verksamheten, strategi eller planering.	Hur organisationen identifierar, utvärderar och hanterar klimatrelaterad risk.	Vilka mätetal och mål som organisationen använder för att utvärdera och hantera klimatrelaterade risker och möjligheter.
Sid 15	Sid 15	Sid 32	Sid 11 och 16

AP6 har påbörjat arbetet att rapportera enligt TCFD:s rekommendationer. Tabellen hänvisar till olika delar av årsredovisningen där information har samlats avseende de fyra rekommenderade områdena styrning, strategi, riskhantering samt mätetal och mål. Ett område för AP6 att utveckla vidare är en framåtblickande analys av hur olika klimatscenarier kan påverka portföljen. Se även AP6:s Climate Transparency Report, www.apfond6.se

Länk till TCFD:s rekommendationer: <https://www.fsb-tcfd.org/publications/final-recommendations-report/>

FOSSILA BRÄNSLEN

Inom den typ av investeringar som AP6 gör är det ovanligt med investeringar i utvinning av råvaror. AP6 har ytterst få investeringar i energisektorn totalt (1,7 % av förvaltat kapital per 2018-12-31), varav de flesta finns inom segmentet tjänster/service till utvinningsverksamhet. Därigenom har AP6 en förhållandevis liten exponering direkt mot utvinning och distribution av fossila bränslen. AP6 har generellt inte en positiv syn på investeringar i fossila bränslen och har vid olika tillfällen tackat nej till relaterade investeringar (se hållbarhetsrapport 2017). Bakgrunden är fossila bränslens påverkan på klimatet och risken för så kallade strandade tillgångar. Det vill säga att exempelvis investeringar i fossila tillgångar inte kan utvinnas, som en konsekvens av en global koldioxidbudget. Till detta kommer även andra finansiella risker.

KOLDIOXIDAVTRYCK

För femte året har AP6 uppmätt koldioxidavtryck för den onoterade portföljen.

Koldioxidavtrycket är ett av de verktyg AP6 använder för att efterfråga större transparens avseende koldioxidutsläpp från onoterade bolag. Genom att efterfråga ökad transparens på området, verkar AP6 också för att klimatfrågan i ett större perspektiv får ökad uppmärksamhet inom riskkapitalbranschen.

För att upprätta ett koldioxidavtryck för AP6:s onoterade portfölj, har den rapporterade informationen om portföljbolagens koldioxidutsläpp kombinerats med uppskattade koldioxidutsläpp. Detta enligt samma metod som använts tidigare år. Mätningen görs per den sista december varje år med hjälp av senast tillgängliga koldioxiddata, allt enligt en överenskomelse mellan övriga svenska AP-fonder.

AP6:s koldioxidavtryck för 2018 motsvarar ungefär 30 procent av koldioxidavtrycket från en lika stor investering enligt ett globalt index för börsnoterade bolag. Delvis förklaras den låga koldioxidintensiteten av måttet "koldioxidintensitet – viktat medeltal". Portföljbolagens koldioxidintensitet är helt enkelt relativt låg, oavsett ägarandel.

Trots ökade krav från både riskkapital-

fonder och samhället i stort på mätning och rapportering av koldioxidutsläpp, konstaterar AP6 att det fortsatt är få bolag som mäter och rapporterar denna information. AP6 noterar dock att flera fondförval-

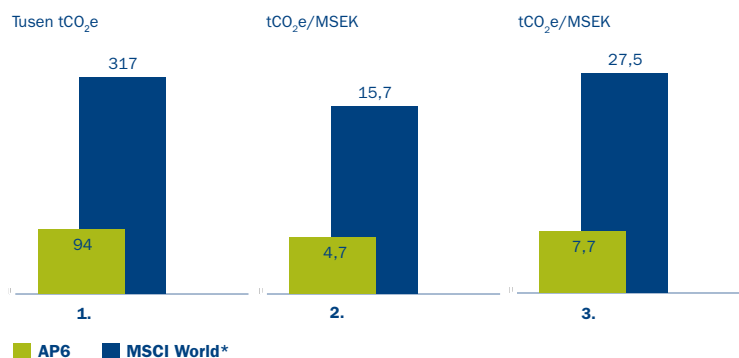
tare i AP6:s portfölj systematiskt samlar in information om koldioxidutsläpp från sina portföljbolag, men informationen är av varierande kvalitet och når inte alltid AP6.

Koldioxidintensitet – viktat medeltal 2018

*Jämförelsen baseras på den börsnoterade fond, som är kopplad till MSCI All Countries World Index (MSCI ACWI ETF). Det betyder att information om innehav och viktning i MSCI:s index utgår från publikt tillgänglig information.

Koldioxidavtryck 2018

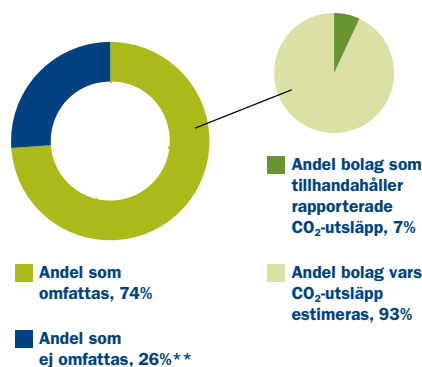

AP6:s koldioxidavtryck redovisat med tre indikatorer, jämfört med koldioxidavtrycket för motsvarande kapital investerat i ett globalt aktieindex (MSCI World*):

1. Det absoluta koldioxidavtrycket för AP6:s investeringar motsvarande ägd andel av bolagens sammanlagda utsläpp (tusen tCO₂e)
2. Koldioxidintensitet, där absolut koldioxidavtryck relateras till ägarandel av bolagens marknadsvärde (tCO₂e/MSEK)
3. Koldioxidintensitet, där absolut koldioxidavtryck relateras till ägarandel av bolagens omsättning (tCO₂e/MSEK).

Koldioxidavtryckets omfattning 2018

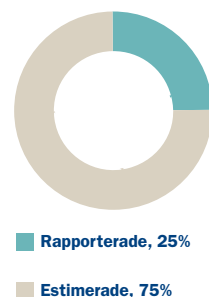
(i procent av det sysselsatta kapitalet)

**Av praktiska skäl omfattas inte bolag under ett visst värde. I portföljen finns ett stort antal små ägarandelar, var och en med ett förhållandevis litet värde. Cirka 90 bolag motsvarar 74 procent av värdet, medan resterande bolag i portföljen, ca 400 stycken, motsvarar 26 procent.

Andel rapporterade respektive estimerade CO₂-utsläpp 2018

(i procent av det absoluta koldioxidavtrycket)

AP6:s interna hållbarhetsarbete

AP6:s definition av begreppet internt hållbarhetsarbete spänner över ett antal områden. Allt ifrån att bedriva verksamheten i enlighet med en god affärsetik till att resa i tjänsten på ett hållbart sätt. Det interna hållbarhetsarbetet är intimt förknippat med synsättet att AP6 ska ha allmänhetens förtroende.

Ägaren, representerad av finansdepartementet, har tillsammans med Sveriges Kommuner och Landsting gett ut riktlinjer för var gränsen går för mutor och jäv.

AP6:s hållning är att hålla en bred säkerhetsmarginal till det som är tillåtet. Ju närmare gränsen till vad som är tillåtet, desto större risk att överträda den. En konsekvens av detta är att AP6 har antagit egna riktlinjer i syfte att värna organisationens trovärdighet och oberoende när det gäller beslutsfattande.

Riktlinjerna kan beskrivas som strikta och innebär bland annat att anställda aldrig får ta emot gåvor. Vid inbjudningar till enskilda medarbetare ska inbjudan ha en tydlig och relevant yrkesmässig koppling. Det som erbjuds i form av mötesinramning, plats, förtäring och dryck ska vara rimligt.

En anställd hos AP6 ska aldrig riskera att handla i eget intresse – eller att påverkas

» **AP6:s medarbetare får aldrig agera på ett sätt som riskerar att äventyra allmänhetens förtroende för hur pensionsmedlen förvaltas.**

av någon annan, som får inflytande över den anställdes beslut.

AP6:s medarbetare får aldrig agera på ett sätt som riskerar att äventyra allmänhetens förtroende för hur pensionsmedlen förvaltas. AP6 tillåter inte bisysslor

som strider mot kravet på lojalitet mot arbetsgivaren. Bisysslor regleras i lagen om offentlig anställning, LOA.

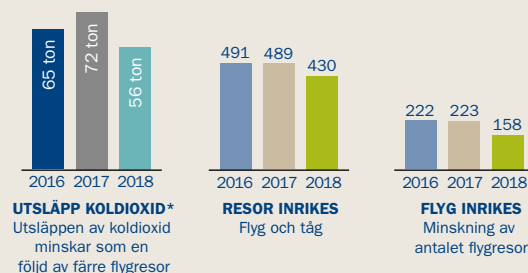
AP6:s Etikkommitté fungerar som rådgivande instans i frågor som rör områdena etik, trovärdighet och lämplighet kopplat till verksamheten. Det kan handla om allt från inbjudningar till affärsmässiga ställningstaganden i innehav. Etikkommittén behandlar ärenden, både på eget initiativ och sådana som inkommit från medarbetare. Utöver detta diskuteras etiska frågeställningar löpande i organisationen. Etikkommitténs sammansättning finns beskriven på sid 20.

AP6:s Uppförandekod (se www.apfond6.se) beskriver de värderingar som gäller för verksamheten och riktar sig till medarbetare, samarbetspartners och innehav.

LEVERANTÖRSKEDJAN

AP6 omfattas av Lagen om offentlig upphandling (LOU). AP6 utvärderar löpande sina leverantörer där hållbarhet är en viktig

Miljö och klimat

*Beräkningen omfattar direkta utsläpp (Scope 1), indirekta utsläpp från inköpt elektricitet, värme och kyla (Scope 2) och indirekta utsläpp från tjänste- och pendlingsresor (Scope 3). Beräkningen grundar sig på Greenhouse Gas (GHG) Protocol, en internationell standard för beräkning och rapportering av koldioxidutsläpp. Höghöjdseffekt har inte inkluderats i beräkningen. En grov uppskattning är att höghöjdseffekten från flygresor på hög höjd skulle addera ytterligare knappt 30 ton CO2 till de totala utsläppen. Koldioxidutsläpp från verksamhetens investeringar (Scope 3) redovisas separat på s. 16.

Miljöpåverkan från den egna verksamheten är låg. Störst påverkan har tjänsteresor som står för 88 % av koldioxidutsläppen från verksamheten. Resor ska genomföras med så liten miljöpåverkan som möjligt och flygresor ska i möjligaste mån ersättas med tåg eller videokonferens. Trots AP6:s ökade internationella samarbete minskade både utrikes och inrikes flygresor väsentligt 2018 och därmed koldioxidutsläppen för AP6 totalt. AP6 klimatkompenserar för verksamhetens utsläpp.

faktor, bland flera. Leverantörerna utgörs av ett mindre antal tjänsteleverantörer med bas i Sverige. En kategori av inköp är varor och tjänster kopplade till kontorsverksamheten. Det handlar om förbrukningsvaror, hyra av lokaler, olika servicetjänster mm.

Ett viktigt område är leverantörer av transportsätt för resor i tjänsten. Här har AP6 olika mål för att stimulera ett hållbart resande. Finansiella tjänster i samband med utfärdande, försäljning, förvärv eller överlåtelse av värdepapper eller finansiella instrument, är undantagna från LOU.

INTERN UPPFÖLJNING

AP6:s interna hållbarhetsarbete följs upp löpande under året och i samband med sammanställningen av GRI-rapporten. Utvärdering och revidering av uppförandekod, policy och mål sker en gång per år. Anonymt whistleblowersystem finns. Inga rapporter inkom 2018.

JÄMSTÄLLDHET OCH LIKA LÖN

AP6 ser det som mycket viktigt att lika villkor gäller vid lika kompetens, erfarenhet och med samma arbetsbeskrivning. Detta är en förutsättning för en väl fungerande organisation. Lönekartläggning genomförs regelbundet och resultatet visar att AP6 följer de lagar, regler och riktlinjer som finns.

MÅNGFALD

En professionell organisation som strävar efter att förbättra sig tar till vara den samlade erfarenheten och kompetensen hos medarbetarna. Olika erfarenheter och bakgrund tillför nya perspektiv när det gäller att analysera och utvärdera olika alternativ, exempelvis när det gäller investeringar och hållbarhetsarbete. Därför är det viktigt att AP6:s personalsammansättning säkerställer en mångfald av perspektiv. Till detta kommer rollen som statlig myndighet, vilket gör att AP6 ska sträva efter att reflektera mångfalden i det svenska samhället.

AP6:s organisation utgörs av en förhållandevis liten personalstyrka med låg personalomsättning, i en väldigt homogen bransch. Detta gör det särskilt viktigt att

ha en övergripande och långsiktig plan för mångfaldsarbetet. Mångfalds- och jämställdhetsaspekterna är en del av specifikationen vid rekryteringar, både vad gäller visstids- och tillsvidareanställningar. En jämn könsfördelning på alla nivåer i organisationen är en viktig faktor för en optimal organisation.

AP6 arbetar aktivt för att öka mångfalden i branschen och genomförde hösten 2018 ett rundabordssamtal avseende jämställdhet och mångfald inom private equity i Norden. Detta var en uppföljning av det seminarium som genomfördes hösten 2016. Deltog gjorde, förutom AP6, nio nordiska PE-fonder. Mer information om arrangementet finns på sid 14.

AP6 har också en löpande dialog med fondbolag, bolag och övriga samarbetspartners angående mångfaldsfrågan. Det är också ett ämne som AP6 diskuterar på internationella forum och seminarier.

Interna hållbarhetsmål (urval)

Jämställdhet

- Jämn könsfördelning inom alla avdelningar.

Mångfald

- En arbetsplats som speglar samhället (etnisk bakgrund, kön, ålder mm)

Klimat

- Tjänsteresor; Av antalet inrikes resor ska tågresandet utgöra minst 75 %.

Leverantörer

- Inför val av leverantör ska utvärdering göras. Denna ska alltid innehålla en hållbarhetsutvärdering.

Agerande/uppfyllelse

Vid ny- eller ersättningsrekrytering ska listan över finalister på kandidater innehålla 50 % män och 50 % kvinnor. Mätningen sker över en rullande 3-årsperiod med start 2018.

Vid ny- eller ersättningsrekrytering ska AP6 aktivt verka för att nå målet om mångfald.

Antalet tågresor utgjorde ca 63 % (55) av inrikes resor.

Vid upphandling av ny leverantör finns hållbarhet med i underlaget för utvärdering.

ATTRAKTIV ARBETSGIVARE

För AP6 är det av strategisk betydelse att vara en attraktiv arbetsgivare och kunna rekrytera och vidareutveckla kompetent personal. Förvaltning av allmänna pensionsmedel genom investeringar i onoterade tillgångar, ställer höga krav på kompetens och omdöme. AP6 rekryterar personal på en konkurrensutsatt marknad. För att klara detta och uppfattas som en attraktiv arbetsgivare, arbetar AP6 aktivt med ett balanserat erbjudande som bygger på tre huvudkomponenter:

1. Intressanta och utvecklande arbetsuppgifter.

AP6 är en betydande aktör inom den nordiska marknaden för onoterade bolag. Bland AP6:s samarbetspartners återfinns flera högt rankade europeiska och nordamerikanska fondbolag. Ett faktum som innebär intressanta och utvecklande arbetsuppgifter för medarbetarna. Till detta kommer att AP6 har ett stort fokus på ägarstyrning och hållbarhetsfrågor.

2. En balanserad tillvaro.

Det ska gå att förena en stundtals hektisk och mycket krävande yrkesroll med att exempelvis vara småbarnsförälder.

3. Relevant ersättning.

Inom ramen för riktlinjerna för ersättningar och förmåner (konkurrenskraftig ersättning som inte är löneledande) ska personalen kunna få god ersättning och rimliga förmåner.

Löpande kompetensutveckling är en nyckelfråga när det gäller att bibehålla kompetens och att kunna hävda sig som en attraktiv arbetsplats. Kompetensutvecklingen planeras vid det årliga utvecklingssamtalet. Antalet utbildningstimmar per anställd var cirka 38 timmar år 2018, fördelat på 26 timmar för ledningen och 41 timmar för medarbetarna. Utbildning som omfattar cirka 3 timmar per anställd, har genomförts inom följande områden: anti-korruption, mänskliga rättigheter och de globala hållbarhetsmålen. Uppdateringar avseende hållbarhetsfrågor sker löpande och i flera olika sammanhang.

ARBETSMILJÖ OCH HÄLSA

Medarbetarnas hälsa är viktig för AP6:s utveckling och förmåga att leverera avkastning. Hälsoriskerna kan utgöras av stress eller stressrelaterade sjukdomar och ergonomiska problem relaterat till kontorsarbete. Alla anställda omfattas av företagshälsovård med en hälsoundersökning vartannat år. Alla erbjuds sjukvårdsförsäkring samt friskvårdsbidrag. Vartannat år genomförs en medarbetarundersökning med hjälp av ett externt bolag.

Medarbetare - sammansättning/nyckeltal

Antal anställda uppgick till 32 (31) fördelat på 16 (15) kvinnor och 16 (16) män.

Åldersfördelningen är:

< 30 år 2 personer
30-49 år 18 personer
50-70 år 12 personer

Ledningsgruppen består av 7 personer, fördelat på 1 kvinna och 6 män.

Av de 32 (31) anställda är 26 (25) anställda på huvudkontoret i Göteborg och 6 (6) i Stockholm.

Styrelsen består av 5 (5) personer, 3 (2) kvinnor och 2 män (3). Styrelseordförande är kvinna.

Sjukfrånvaro 0,9 % (3,1)

Personalomsättning rekrytering 6,3 % (6,4)
avgångar 3,2 % (9,5)

Friskvårdsbidraget har nyttjats av 94 % (93) av de anställda.

OM RAPPORTEN

Denna rapportering enligt GRI är den sjätte som har gjorts av AP6 och rapporteringsperioden avser kalenderåret 2018. AP6 har valt att rapportera enligt GRI Standards, på nivån Core. Detta innebär att rapporten utgår från faktorer som är relevanta för AP6:s verksamhet och som AP6 på olika sätt kan påverka. Rapporten omfattar samtliga delar av AP6:s verksamhet. Det finns ingen uppdelning i regioner. Hållbarhetsrapporteringen görs en gång per år. Inga nya förutsättningar eller betydande förändringar har skett sedan föregående år. GRI-rapporten är en del av AP6:s årsredovisning. GRI-rapporten är inte granskad av revisorer. Däremot har hållbarhetsrapporten översiktligt granskats, se sid 21.

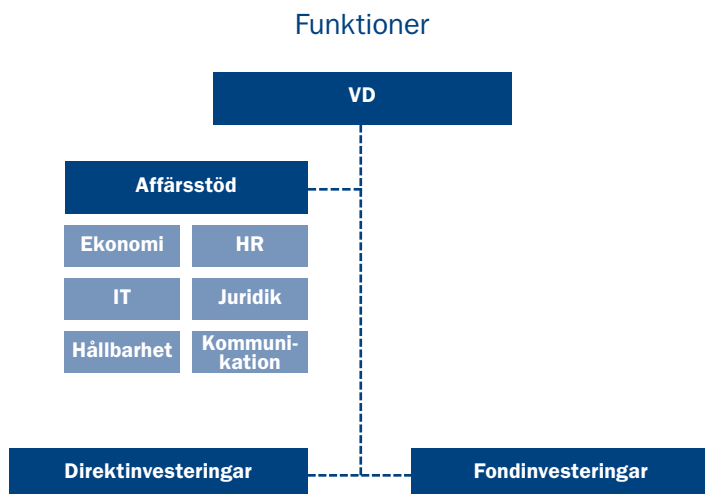
För upplysningar eller synpunkter om hållbarhetsrapporten:
Margareta Alestig Johnson

Vice vd, ansvarig hållbarhetsfrågor
margareta.alestig@apfond6.se

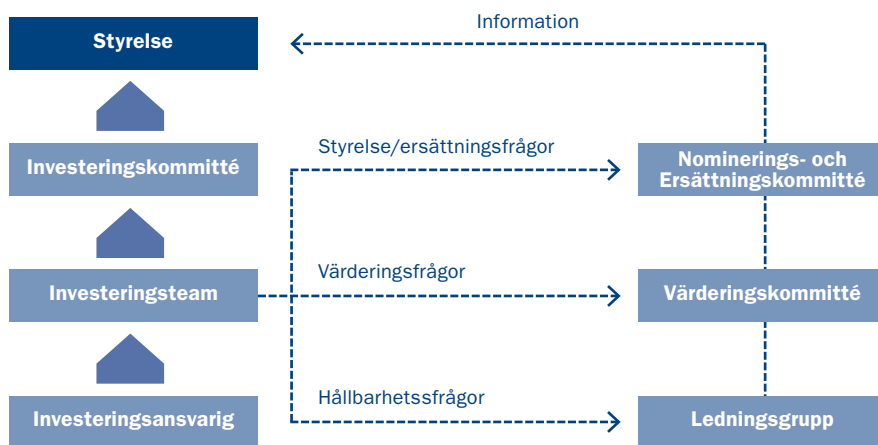

Det ska gå att förena en stundtals hektisk och mycket krävande yrkesroll med att exempelvis vara småbarnsförälder

Organisationsschema

Beslutsprocesser och kommittéer

Signatory of:
PRI Principles for Responsible Investment

GLOBAL COMPACT OCH PRI

AP6 är ansluten till och bekräftar sitt fortsatta stöd till FN:s Global Compact samt förbinder sig att förverkliga och integrera principerna om mänskliga rättigheter, arbetsförhållanden och miljö i sin verksamhet samt att påverka andra företag att följa Global Compact.

Hållbarhetsrapporten innehåller även 2018 års Communication on Progress, avseende AP6:s åtagande till Global Compact.

AP6 är ansluten till FN:s principer för ansvarsfulla investeringar (PRI – Principles for Responsible Investments). AP6 har därmed förbundit sig att bland annat beakta miljö, sociala aspekter och affärsetik inför en investering och under ägandet. AP6 verkar också aktivt för att PRI:s principer sprids inom branschen.

AP6 deltar löpande i relevanta PRI-arbetsgrupper i syfte att dela kunskap och erfarenheter kring hållbarhet i onoterade investeringar samt att bidra till att sprida PRI:s principer inom riskkapitalbranschen. För mer information om AP6:s arbete med ansvarsfulla investeringar, se AP6:s årliga rapport till PRI, www.unpri.org

Ledningsgrupp, kommittéer och utskott

LEDNINGSGRUPP:

Karl Swartling (vd)
 Margareta Alestig Johnson (vice vd)
 Henrik Dahl (CFO)
 Mats Lindahl (chef Direktinvesteringar)
 Karl Falk (chef Fondinvesteringar)
 Jonas Lidholm (chefsjurist)
 Ulf Lindqvist (kommunikationschef)

INVESTERINGS-

KOMMITTÉ:
 Margareta Alestig Johnson (ordf.)
 Karl Swartling
 Henrik Dahl
 Mats Lindahl
 Karl Falk
 Jonas Lidholm
 Ulf Lindqvist

VÄRDERINGSKOMMITTÉ:

Henrik Dahl (ordf.)
 Karl Swartling
 Margareta Alestig Johnson

NOMINERINGS- OCH ERSÄTTNINGSKOMMITTÉ:

Jonas Lidholm (ordf.)
 Mats Lindahl
 Margareta Alestig Johnson
 Karl Swartling

ETIKKOMMITTÉ:

Ulf Lindqvist (ordf.)
 Jonas Lidholm
 Margareta Alestig Johnson

UTSKOTT I AP6:s STYRELSE

Revisionsutskott
 Katarina Staaf (ordf.)
 Alexander Ljungqvist

Ersättningsutskott

Urban Lindskog (ordf.)
 Katarina Staaf

Hållbarhetsutskott

Catrina Ingelstam (ordf.)
 Karin Reuterskiöld

GRI-index Sjätte AP-fonden 2018

Rapporteringsområde	Sida
STRATEGI OCH ANALYS	
102-14 VD:s uttalande	4
ORGANISATIONENS PROFIL	
102-1 Organisationens namn	27
102-2 Verksamhet	27
102-3 Huvudkontorets lokalisering	29
102-4 Länder för verksamheten	7
102-5 Ägande	29
102-6 Marknader	E/T*
102-7 Storlek på organisationen	19,40
102-8 Medarbetarna	19
102-41 Kollektivanslutna	39
102-9 Leverantörskedjan	17
102-10 Större förändringar under året	19
102-11 Försiktighetsprincipen	30
102-12 Åtaganden, anslutningar	13
102-13 Medlemskap	13
MATERIELLA ASPEKTER OCH AVGRÄNSNINGAR	
102-45 Omfattning finansiell/hållbarhetsrapportering	19
102-46 Process för innehåll och avgränsningar	19
102-47 Materiella aspekter	www.apfond6.se
103-1 Interna avgränsningar för varje aspekt	www.apfond6.se
103-1 Externa avgränsningar för varje aspekt	www.apfond6.se
102-48 Nya förutsättningar	19
102-49 Betydande förändringar sedan föregående år	19
INTRESSENTDIALOG	
102-40 Intressenter	10
102-42 Process för urval av intressenter	10
102-43 Intressentdialog	10
102-44 Innehåll och respons i dialogen	10
OM RAPPORTEN	
102-50 Rapporteringsperiod	19
102-51 Datum senaste rapport	19
102-52 Rapporteringscykel	19
102-53 Kontakter	19
102-54 Nivå för rapportering	19
102-55 GRI referenslista	19
102-56 Extern granskning	19,21
STYRNING	
102-18 Styrning hållbarhetsfrågor	20
ETIK OCH INTEGRITET	
102-16 Uppförandekod	17

* E/T - ej tillämpligt

REVISORNS YTTRANDE AVSEENDE SJÄTTE AP-FONDENS HÅLLBARHETSRAPPORT

För Sjätte AP-fonden,
org.nr 855104-0721

Uppdrag och ansvarsfördelning

Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten för år 2018. Likaså för att den är upprättad i enlighet med Sjätte AP-fondens principer för hållbarhetsrapportering. Dessa principer motsvarar de som framgår av årsredovisningslagen.

Granskningens inriktning och omfattning

Vår granskning har skett enligt FARs rekommendation RevR 12 Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten. Detta innebär att vår granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande.

Uttalande

En hållbarhetsrapport har upprättats.

Stockholm den 22 februari 2019

PricewaterhouseCoopers AB

Magnus Svensson Henrysson

Auktoriserad revisor

OM HÅLLBARHETSRAPPORTEN

Rapporten omfattar AP6:s verksamhet. Innehållet har fastställts genom en analys av verksamhetens påverkansområden. I analysen ingår en prioritering av varje aktuell frågas betydelse och

även identifiering av var påverkan sker, internt eller externt. Analysen utgår från GRI:s principer för val av innehåll.

AP6 omfattas inte av kraven om hållbarhetsredovisning från 2017 i Årsredovisningslagen, men har valt att rapportera

i enlighet med lagen. Det innebär också att revisorerna har utfört den granskning av hållbarhetsrapporten som lagen föreskriver, se Revisionsberättelse på sid 46.

Fondstyrningsrapport

Fondstyrningsrapporten har hämtat inspiration från den svenska koden för bolagsstyrning. Den styr börsnoterade bolag, men har även kommit att bilda praxis för näringsliv, statliga myndigheter och bolag. Rapporten ska samtidigt beakta AP6:s särdrag som statlig myndighet och AP-fond. Jämfört med andra myndigheter är skillnaden stor. AP-fonderna intar en mycket självständig ställning då verksamheten är reglerad i lag. Regeringen saknar föreskriftsrätt över fonderna, i motsats till vad som gäller för övriga myndigheter.

UTVECKLINGEN 2018

Investeringsverksamheten har varit intensiv under året med genomförande av 10 direktinvesteringar och 11 fondinvesteringar. Utöver detta har ett mindre antal tilläggsinvesteringar i befintliga innehav gjorts.

HÅLLBARHETSARBETET

AP6 har under året fortsatt att ytterligare utveckla sitt hållbarhetsarbete, med fokus på jämställdhet/mångfald och klimat. Bland annat genomfördes en uppskattad uppföljning av det jämställdhetsseminarium med nordiska PE-fonder som hölls 2016, se information på sid 14. Hållbarhetsmodellen för utvärdering av fondinvesteringar har förfinats och bolagsmöten har genomförts hos några direktinvesteringar. AP6 har också varit aktiva externt med arbete inom PRI och andra branschorganisationer.

STYRELSENS SAMMANSÄTTNING

Styrelsen, som består av fem ledamöter, tillsätts av regeringen som också utser ordförande respektive vice ordförande. Regeringen tillämpar ettåriga mandatperioder för styrelseledamöterna, vilket innebär att nuvarande förordnanden gäller tills dess att regeringen fastställt AP6:s balans- och resultaträkningar för 2018. Under året har Per Strömberg och Klas Eklund lämnat styrelsen. Urban Lindskog utsågs till vice ordförande och till nya ledamöter utsågs

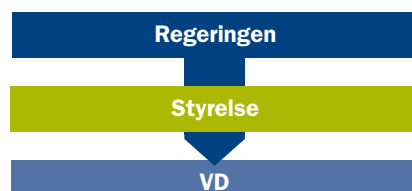
Karin Reuterskiöld och Alexander Ljungqvist.

STYRELSENS ARBETE

Styrelsen har fullt ansvar för verksamheten och i de delar styrelsens arbete inte regleras i Lagen (2000:193) om Sjätte AP-fonden regleras det i den arbetsordning som styrelsen fastställer årligen. Under 2018 har styrelsen haft sex ordinarie samt sju extra styrelsemöten. Vid styrelsens sammanträden deltar, förutom styrelsens ledamöter, även vd för AP6 och berörda anställda som är experter eller föredragande i ärenden.

Bland de viktigaste uppgifterna som styrelsen har är att fastställa verksamhetens avkastningsmål, besluta om investeringar, tillsätta och utvärdera vd samt tillse att verksamheten har goda rutiner för intern kontroll och uppföljning. Därutöver utvärderar styrelsen årligen den löpande verksamheten med fokus på ett långsiktigt perspektiv.

Ägaren utser styrelsen

REVISIONSUTSKOTT

Revisionsutskottet har, i förhållande till styrelsen, en beredande funktion i frågor om revision och finansiell rapportering. Utskottets uppgift är att övervaka AP6:s finansiella rapportering och effektiviteten i den interna kontrollen, internrevision (vid behov), riskhantering samt även hålla sig informerad om revisionen av årsredovisningen. Vidare är det utskottets uppgift att vid varje årsbokslut godkänna värderingskommitténs förslag på värdering av de onoterade tillgångarna. Utskottet ska också löpande träffa AP6:s revisorer för att informera sig om revisionen och riskexponeringen. Utskottet ska sammanträda minst tre gånger per år varav AP6:s revisor

ska närvara vid minst ett tillfälle.

Utskottet ska bestå av två ledamöter från styrelsen, varav en ska utses till ordförande. Vd, vice vd, CFO och en protokollförare är adjungerade.

ERSÄTTNINGSAUTSKOTT

Ersättningsutskottet har, i förhållande till styrelsen, en beredande funktion i frågor om ersättningsprinciper, ersättningar och andra anställningsvillkor för AP6:s ledning. Utskottet ska följa och utvärdera tillämpningen av de riktlinjer för anställningsvillkor för ledande befattningshavare som styrelsen beslutat om och utgår då från regeringens riktlinjer från april 2009. Detta gäller för anställda på AP6 samt direkta innehav. Utskottet ska utarbeta förslag till ramar för årlig lönerevision för AP6:s personal.

Ersättningsutskottet består av två ledamöter från styrelsen, varav en utses till ordförande. Vd, vice vd och en protokollförare är adjungerade.

HÅLLBARHETSUTSKOTT

Hållbarhetsutskottet har, i förhållande till styrelsen, en beredande funktion i frågor om AP6:s hållbarhetsarbete. Utskottet ska i samråd med AP6:s ledning utarbeta:

- Den årliga planen för hållbarhetsarbetet
- Relevanta hållbarhetsmål
- Kriterier och metod för mätning och utvärdering av AP6:s hållbarhetsarbete
- Riktlinjer för årlig hållbarhetsrapportering

Utskottet ska sammanträffa två gånger om året och bestå av minst två ledamöter från styrelsen, varav en ska utses till ordförande.

ARVODEN, LÖNER OCH INCITAMENTSPROGRAM

Arvoden och andra ersättningar till styrelseledamöterna beslutas av regeringen. Den årliga ersättningen uppgår till 100 000 kronor för ordförande, 75 000 kronor för vice ordförande och 50 000 kronor för övriga ledamöter.

Styrelsen beslutar om ersättning till vd

och löneutrymmet för den övriga personalen. Därutöver beslutar också styrelsen om eventuella incitamentsprogram. AP6 har ingen rörlig ersättning eller incitamentsprogram för ledning eller övriga medarbetare. Under 2009 gav regeringen ut nya riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare i AP-fonderna. Härmed togs möjligheten till rörliga ersättningar bort, begränsningar infördes för pensionsförmån samt pensionsåldern reglerades. Läs mer i not 6.

INTERN KONTROLL

Intern kontroll är en central del för en väl fungerande och effektiv verksamhet. Ansvaret för den interna kontrollen åligger styrelsen. Till sin hjälp i detta arbete har styrelsen dels vd, samt vid behov också en internrevision, som erhåller uppdrag när styrelsen identifierat ett särskilt område som ska granskas. Då AP6 har relativt få anställda, och ingen separat funktion för internrevision, anlitas externa konsulter med denna expertkompetens.

De risker som identifieras, dels av internrevisor och dels i den löpande interna kontrollen, hanteras genom att tillsätta nödvändiga aktiviteter i processflödet. De aktiviteter som tillsätts eller som förändras sker huvudsakligen genom organisationsstruktur, beslutsvägar, befogenheter eller ansvarsfördelning. Kommunikationen avseende dessa delar sker genom de policys som fastställs av styrelsen samt de instruktioner som beslutas av vd. Vidare skapas dokument och arbetsredskap som möjliggör

den praktiska hanteringen i den löpande verksamheten.

Som stöd för verksamheten finns fyra olika kommittéer:

- **Investeringskommittén** som är ett beslutsorgan inom investeringsverksamheten och beredningsorgan inför beslutsfattande i styrelsen.
- **Värderingskommittén** som inför års- och tertialbokslut ska godkänna värderingarna av de onoterade innehaven.
- **Nominerings- och ersättningskommittén** som bevakar de nominerings- och ersättningsfrågor som respektive investeringsansvarig har att driva i portföljbolag.
- **Etikkkommittén** som hanterar etiska frågeställningar i verksamheten.

För finansiella institut med något större organisationer samt för de som följer Finansinspektionens föreskrifter finns behov respektive krav på funktioner inom compliance och risk. Beaktat AP6:s verksamhet samt relativt begränsade organisation är dessa funktioner fördelade på olika nivåer inom organisationen. Funktionen motsvarande compliance delas av AP6:s jurist (lagar och regler) samt av CFO (finansiell rapportering). Funktionen motsvarande riskhantering utgörs av en riskcontroller med löpande avrapportering till vice vd. Riskhantering är en naturlig del av den löpande investeringsverksamheten. Riskerna hanteras och rapporteras därför också direkt av respektive investeringsansvarig vad gäller de fonder och bolag som AP6 har investerat i.

REVISION

Revisorerna i AP6 utses av regeringen. Tillsatta revisorer är Magnus Svensson Henryson (PwC) och Peter Nilsson (PwC) och förordnandet löper fram till 31 maj 2019.

I revisorernas uppdrag ingår granskning av den löpande verksamheten, förvaltningen, årsbokslutet samt årsredovisningen. Revisorerna uttalar sig om räkenskapshandlingarna och förvaltningen på grundval av revisionen. I uppdraget ingår också att granska att AP6 följer vedertagna redovisnings- och värderingsprinciper samt att upprättade räkenskapshandlingar ger en rättvisande bild av verksamheten. En revision har också genomförts av AP6:s IT-miljö.

Revisorerna avger en revisionsberättelse över sin granskning och rapporterar muntligen direkt till styrelsen minst en gång per år samt avger skriftlig rapport avseende förvaltnings- och bokslutsrevisionen. Därtill rapporterar revisorerna muntligt till finansdepartementet en gång per år.

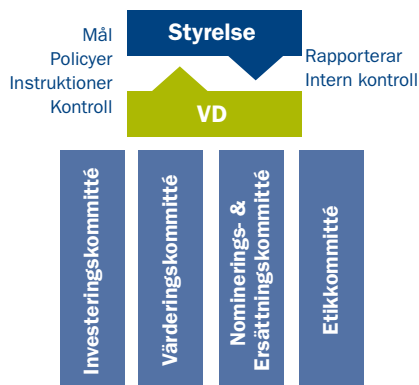
STYRELSENS EGEN UTVÄRDERING

Enligt Lagen (2000:193) om Sjätte AP-fonden ska styrelsen genomföra en egen årlig utvärdering av styrelsens förvaltning av fondmedlen, det vill säga en resultatuppföljning. Utvärderingen ska lämnas till regeringen i samband med att årsredovisning och revisionsberättelse överlämnas. Utvärderingen sammanställs i en separat rapport som återfinns på AP6:s hemsida.

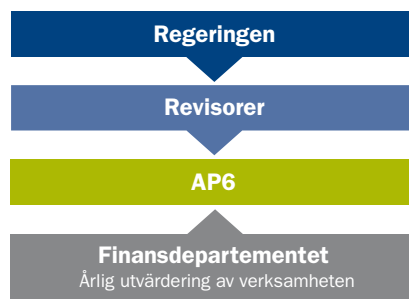
REGERINGENS UTVÄRDERING

Utöver styrelsens egen utvärdering genomför finansdepartementet, på uppdrag av regeringen, en årlig utvärdering av AP6:s verksamhet. Denna utvärdering görs för samtliga AP-fonder och med hjälp av externa konsulter. Utvärderingen presenteras i en skrivelse till Sveriges riksdag som offentliggörs i samband med att regeringen fastställer AP-fondernas resultat- och balansräkningar för 2018.

Intern kontroll av verksamheten

Ägaren utövar kontroll

Styrelse

CATRINA INGELSTAM
Ordförande

FÖDD: 1961
INVALID: 2016

ANDRA UPPDRAG:
Ledamot i styrelsen och risk- och kapitalutskottet KPA Pensionsförsäkring AB. Ledamot i styrelsen och risk- och revisionsutskottet Sparbanken Sjuhärad AB. Ledamot i styrelsen, ersättningsutskottet och ordförande i revisionsutskottet Orio AB.

URBAN LINDSKOG
Vice ordförande

FÖDD: 1965
INVALID: 2015

ANDRA UPPDRAG:
Vice President Division Communication Lagercrantz Group AB. Styrelseordförande i: Direktronik AB, Exidor AB, Liab Load Indicator AB, Gasiq AB, Radonova Laboratories AB, Leteng AS, Precimeter Control AB/Precimeter Inc. Styrelseledamot i Scanmast AB.

KARIN REUTERSKIÖLD
Ledamot

FÖDD: 1959
INVALID: 2018

ANDRA UPPDRAG:
Affärsstrateg Hållbarhet Danske Bank. Rådgivare MISTRA Carbon Exit. Stiftelsen för miljöstrategisk forskning. Hållbarhetskommittén Bankföreningen. Hållbarhetsgruppen Sveriges Finansanalytikers förening.

KATARINA STAAF
Ledamot

FÖDD: 1967
INVALID: 2017

ANDRA UPPDRAG:
Chefsrekryterare, Poolia Executive Search AB. Ledamot i styrelsen för FastPartner AB. Ledamot i styrelsen och revisionsutskottet för Entra ASA. Ledamot i styrelsen för Länsförsäkringar Fondförvaltning AB. Ledamot i styrelsen för Sensys Gatso Group AB. Ledamot i styrelsen för Staaf och Partners AB.

ALEXANDER LJUNGQVIST
Ledamot

FÖDD: 1971
INVALID: 2018

ANDRA UPPDRAG:
Familjen Stefan Persson Professor i Entrepreneurial Finance, Handelshögskolan Stockholm. VD Nordic Economics Consulting AB.

Ledning

KARL SWARTLING
Vd

FÖDD: 1965
ANSTÄLLD: 2012
STYRELSEUPPDRAG:
Inga
Inga innehav i onoterade företag.

**MARGARETA
ALESTIG JOHNSON**
Vice vd och administrativ chef

FÖDD: 1961
ANSTÄLLD: 2013
STYRELSEUPPDRAG:
Green Cargo AB och
Wallenius Wilhelmsen Logistics ASA.
Inga innehav i onoterade företag.

HENRIK DAHL
CFO

FÖDD: 1975
ANSTÄLLD: 2008
STYRELSEUPPDRAG:
Inga
Inga innehav i onoterade företag.

KARL FALK
Chef Fondinvesteringar

FÖDD: 1972
ANSTÄLLD: 2012
STYRELSEUPPDRAG:
Inga
Inga innehav i onoterade företag.

MATS LINDAHL
Chef Direktinvesteringar

FÖDD: 1964
ANSTÄLLD: 2012
STYRELSEUPPDRAG:
SLS Invest AB och Bergsala AB.
Inga innehav i onoterade företag.

JONAS LIDHOLM
Chefsjurist

FÖDD: 1970
ANSTÄLLD: 2001
STYRELSEUPPDRAG:
Inga
Inga innehav i onoterade företag.

ULF LINDQVIST
Kommunikationschef

FÖDD: 1963
ANSTÄLLD: 2008
STYRELSEUPPDRAG:
Inga
Inga innehav i onoterade företag.

Ersättningsnivåer, förmåner och kostnader för representation

Regeringen antog 2009 riktlinjer för ersättningar till ledande befattningshavare i AP-fonderna. Det övergripande syftet var att slå vakt om allmänhetens förtroende för AP-fonderna. Sett ur ett större perspektiv rymmer förtroendefrågan en mängd saker. Ersättningar utgör en del, ansvarsfulla investeringar en annan. Öppenhet och transparens är ytterligare faktorer som bygger förtroende.

AP6 redovisar arbetet med ansvarsfulla investeringar på olika ställen i årsredovisningen, bland annat genom GRI-rapportering. Här nedan redovisas riktlinjer för ersättningar, resultatet av den jämförelse som gjordes 2017 av ersättningsnivån för samtliga anställda, samt förmåner och representationskostnader. En komplett ersättningsanalys som innehåller jämförelser med organisationer inom såväl statlig som privat regi genomförs vartannat år. Några väsentliga förändringar avseende ersättningar eller personal har inte skett under 2018.

Regeringens riktlinjer för ledande befattningshavare inom AP-fonderna

- Den totala ersättningen till AP-fondernas ledande befattningshavare ska vara rimlig och väl avvägd
- Den ska även vara konkurrenskraftig, takbestämd, ändamålsenlig samt bidra till en god etik och organisationskultur
- Ersättningen ska inte vara löneledande i förhållande till jämförbara institut utan präglas av måttfullhet
- Rörlig lön, så kallad bonus, får inte ges
- Övriga anställda kan få rörlig lön, dock maximalt motsvarande två månadslöner

AP6:s styrelse har beslutat:

- All personal, inte bara ledande befattningshavare, ska omfattas av regeringens riktlinjer
- Ingen möjlighet till rörlig lön, så kallad bonus

AP6 ska även verka för att riktlinjerna tillämpas så långt som möjligt i företag där AP6 har ett ägande, i den mån detta bedöms som kommersiellt gångbart.

ANALYS AV AP6:S ERSÄTTNINGSNIVÅER

AP6 lät 2017 genomföra en utvärdering av totala ersättningsnivåer (lön och pension) till all anställd personal. För denna utvärdering anlätades Aon Hewitt. Bolaget är en del av Aon Consulting Company, ett externt och oberoende internationellt konsultföretag. Jämförelsematerialet delades in i två kategorier för att ta hänsyn till skillnader i ersättningsstruktur och ersättningsnivåer mellan dessa. De två kategorierna utgjordes av privata kapitalförvaltare samt statligt ägda företag och myndigheter.*

Resultat av utvärdering

Resultatet av Aon Hewitts utvärdering 2017 visar att AP6:s totalersättning (lön och pension) låg 23 procent under genomsnittet på privat marknad och 17 procent lägre än medianersättningen.

I jämförelse med statlig marknad låg AP6:s genomsnittliga totalersättning 2 procent under jämförbara befattningar och 15 procent högre än medianersättningen.

Då förändringar på marknaden sker över tid kan jämförelsen från föregående år ha påverkats av förändringar i referensgruppen. AP6:s målsättning är att vartannat år genomföra en jämförelse mot en så långt det är möjligt lika referensgrupp för att på det viset kunna följa vald marknads löneutveckling.

Totalersättningen (lön och pension) för anställda vid AP6 i jämförelse med

Genomsnitt	AP6 2017	AP6 2016
Privat marknad	-23 %	-21 %
Statlig marknad	-2 %	+1 %
Median		
Privat marknad	-17 %	-15 %
Statlig marknad	+15 %	+14 %

Styrelsens slutsats är att ersättningar till de anställda därmed är rimliga och i enlighet med regeringens riktlinjer.

KOSTNADER FÖR REPRESENTATION OCH SKATTEPLIKTIGA FÖRMÅNER 2018

AP6 har restriktiva riktlinjer när det gäller representation och förmåner. Här har gjorts ett medvetet val när till exempel tjänstebilar avskaffades och kollektivtrafikkort infördes 2012. För representation gäller att den ska vara rimlig och ändamålsenlig. Till exempel är alkohol inte tillåtet vid intern representation.

Kostnad	SEK/anställd/år
Representation (Intern och extern)	273
Skattepliktig förmån (Kollektivtrafikkort, Rikskort, sjukvårdsförsäkring)	18 962

* I de fall där otillräcklig data funnits uppräknade Aon Hewitt föregående års data med i snitt ca 2,8 %

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Sjätte AP-fonden (AP6) avger härmed årsredovisning för verksamheten under räkenskapsåret 2018. Årsredovisningen utgörs av förvaltningsberättelse med efterföljande resultat- och balansräkning, specifikationer och bokslutskommentarer.

ALLMÄNT

Sjätte AP-fonden (AP6) har det unika uppdraget att som specialistfond inom det svenska pensionssystemet genomföra investeringar på marknaden för onoterade tillgångar (riskkapitalmarknaden eller Private Equity). Målsättningen är att skapa långsiktigt hög avkastning med en tillfredställande riskspridning. Investeringsverksamheten fokuseras mot buyout-segmentet (mogna bolag) som under lång tid uppvisat en mycket god avkastning. Investeringar inom venture-segmentet (tidig fas) genomförs endast indirekt via fonder. Direktinvesteringar genomförs företrädesvis tillsammans med andra finansiella och industriella investerare. I huvudsak innebär detta att AP6 tar en minoritetsposition och arbetar nära, eller via, en samarbetspartner. Därmed finns möjlighet att antingen vara en samarbetspartner och investerare genom att utfästa kapital till ett managementteam, eller skapa samarbeten genom att investera direkt i företag. Idag finns många långsiktigt upparbetade relationer inom både direkt- och fondinvesteringar som genom en kontinuerlig samverkan skapar en kostnadseffektiv förvaltning och goda förutsättningar till en hög avkastning.

ÅRETS VÄSENTLIGA HÄNDELSER

Resultat

Nettoresultatet för år 2018 uppgår till 3 042 miljoner kr (3 470) vilket motsvarar en avkastning på 9,6 % (12,3). Avkastningen ska jämföras med avkastningsmålet för året som uppgick till -0,6 %. Resultatet på det sysselsatta kapitalet uppgick till 3 437 miljoner kr vilket motsvarar en avkastning om 16,1 %. Av detta resultat utgör fondinvesteringar 2 550 miljoner kr och direktinvesteringar 887 miljoner kr vilket motsvarar en avkastning om 25,6 % respektive 8,0 %.

AP6:s ambition är att basera årsredovisningen på senast tillgängliga information. För en del fond- och direktinvesteringar innebär detta att värderingen baseras på rapportering fram till och med tredje kvartalet. Justering sker därefter för de kassaflöden som inträffat fram till årsskiftet. För de direktinvesteringar, där AP6 fastställer värderingen genom egna bedömningar, värderas samtliga bolag i anslutning till årsskiftet.

Fondkapitalets utveckling

AP6 startade i slutet av 1996 med ett fondkapital på 10,4 miljarder kr vilket fram till utgången av 2018 vuxit med 24,3 miljarder kr till 34,7 miljarder kr. Detta motsvarar en total värdetillväxt sedan

starten på 234 % och en årlig genomsnittlig tillväxt på 5,6 %. Sedan 2003 har majoriteten av fondens kapital varit investerat i onoterade bolag. En analys visar att fondkapitalet under perioden 2009–2018, det vill säga de senaste 10 åren, vuxit från 16,4 miljarder kr till 34,7 miljarder kr vilket motsvarar en genomsnittlig årlig tillväxt på 7,8 %.

AP6 är en stängd buffertfond vilket innebär att det inte finns några krav på att årligen betala in eller ta emot pengar för att balansera det allmänna pensionssystemets betalningsflöden. Detta medför att vinster återinvesteras samt att eventuella förluster måste täckas av fondkapitalet.

Utfästelser till framtida investeringar

Att investera i Private Equity-fonder innebär att ett förutbestämt belopp utfästes. Fonderna avropar därefter kapitalet i takt med att investeringar genomförs. Normalt är investeringsperioden fem år varefter fonden övergår till att förvalta och därefter exitera sina innehav och avkastningen kan synliggöras. Kvarvarande utfäst kapital uppgick per årsskiftet till totalt 16,9 miljarder kr (13,1) varav fonder avsåg 15,6 miljarder kr (12,7) och direktinvesteringar 1,3 miljarder kr (0,4).

Mål och benchmark för verksamheten

Styrelsens fastställda mål för verksamheten utgörs av "SIX Nordic 200 Cap GI" vilket är ett nordiskt index som inkluderar de 200 största bolagen. Utöver detta adderas en riskpremie om 2,5 % på grund av det illikvida tillgångsslaget, onoterade bolag. Målet används för att utvärdera verksamheten men ger samtidigt en utomstående en indikation på vilken alternativ avkastning som skulle genereras om AP6:s kapital hade investerats i detta noterade index. AP6:s investeringar sker dock uteslutande inom onoterat varför detta mål har kompletterats med ett onoterat benchmark (Burgiss, onoterad medianfond i Europa, minus avkastning för normal likviditet). Detta benchmark besvarar den centrala frågan om hur fonden presterar jämfört med andra PE-aktörer. Dessa båda referenspunkter till AP6:s avkastning bör användas för att utvärdera fondens avkastning på lång sikt och över flera konjunkturcykler.

Övergripande avkastningsanalys

AP6:s nettoavkastning uppgick under året till 9,6 % och avkastningen på det sysselsatta kapitalet till 16,1 %. Skillnaden beror främst på den höga andelen likviditet på vilken avkastningen i rå-

dande marknadsläge varit negativ. Andra halvåret och framförallt sista kvartalet blev en relativt turbulent period på börserna runt om i världen. AP6:s mål som under flera år utvecklats starkt slutade på -0,6 %. En jämförelse mot onoterat benchmark visar att detta utvecklades med 13,1 %.

Innehavstiden inom Private Equity är traditionellt sett lång och avkastningen bör därmed mätas över tid som inkluderar flera konjunkturcykler. AP6:s investeringsinriktning är mogna bolag där avkastningen över tid har varit gynnsam. Sedan starten av verksamheten (22 år) respektive de senaste fem åren har segmentet mogna bolag uppnått en avkastning om 14,8 % respektive 12,2 %, vilket ska jämföras med målet för perioderna som uppgår till 11,9 % respektive 12,0 %. AP6:s onoterade benchmark kan inte beräknas från fondens start då datamängden är begränsad. Istället görs jämförelsen i tidserier om 5 respektive 10 år var i detta benchmark har utvecklats med 12,6 % respektive 8,7 %. I dessa fall överträffar mogna bolag avkastningen över tio år och är i linje med senaste fem åren då siffrorna för motsvarande perioder är 11,9 % respektive 12,2 %. AP6:s netto överträffar inte benchmark för någon av dessa perioder. Främsta förklaringen till den lägre avkastningen över 10 år är att den belastas av tidigare strategier och då framförallt investeringarna som gjordes direkt inom venture. Främsta anledningen till den lägre avkastningen över fem år är att den stora omställningen av portföljen genererat en kraftig överlikviditet på vilken avkastningen varit mycket begränsad.

Framtaget benchmark skall användas för att utvärdera avkastningen framåt och där är det styrelsens och ledningens uppfattning att AP6:s nettoavkastning kan komma att förbättras ytterligare när likviditeten har normaliserats.

INVESTERINGSVERKSAMHETEN

Affärsverksamheten delas in i investeringsverksamheten respektive likviditetsförvaltningen. Investeringsverksamheten består av investeringar direkt i företag samt indirekta investeringar i företag genom fonder.

Direktinvesteringar

Affärsområdets marknadsvärderade kapital uppgick vid utgången av 2018 till 13,5 miljarder kr (11,5) och årets resultat före interna kostnader uppgick till 887 miljoner kr (1 771). Resultatet för året motsvarar en avkastning om 8,0 % (21,1).

Marknadsvärdet på investeringar i bolag i mogen fas (buyout) uppgår till totalt 12,0 (10,1) miljarder kr och årets resultat före interna förvaltningskostnader till 763 miljoner kr (1 477). Resultatet ger en avkastning för året om 7,8 % (20,1).

Avkastningen för de mogna bolagen får anses som god även om den blev lägre än föregående års rekordår för denna relativt unga portfölj. Den lägre avkastningen kan delvis förklaras av den börsoro som uppkom under senare delen av året och som därmed påverkade utvecklingen av de bolag där innehav finns kvar sedan börsnoteringen. Vidare har ett av de större innehaven nedvärderats till följd av ökad risk i framtida affärsplan. Portföljen har i grunden en bra diversifiering där en stor andel av bolagen bidrog till den

goda utvecklingen.

Marknadsvärdet på investeringar i tidig fas (venture capital) uppgår till 1,4 miljarder kr (1,3) och årets resultat före interna kostnader till 124 miljoner kr (294). Resultatet ger en avkastning för året om 9,4 % (27,8). Venture portföljen är relativt begränsad och här görs inga nya investeringar. Avkastningen inom detta segment kan därmed endast härledas till några få bolag.

Vad gäller nya investeringar så blev även 2018 ett år med hög aktivitet. Totalt investerades 2,4 miljarder kr varav det goda affärsflödet generade 10 nya portföljbolag till ett värde om totalt 2,3 miljarder kr. Av dessa gjordes två stycken tillsammans med helt nya samarbetspartners.

Avkastningen för affärsområdet sedan start (1997–2018) respektive tio år (2009–2018) uppgår för buyout till 15,0 % respektive 10,9 %. Motsvarande siffra för venture capital uppgår till -8,6 % respektive -8,8 %, där den lägre avkastningen är ett resultat av tidigare strategisk inriktning. Investeringar inom det mogna segmentet överträffar målet som sedan start uppgår till 11,9 %, men ligger under målet för de senaste tio åren som uppgår till 15,5 %. Avkastningen för buyoutsegmentet får över tid anses som tillfredställande hög och framtidsutsikterna för dessa investeringar som fortsatt goda.

Fondinvesteringar

Affärsområdets marknadsvärderade kapital uppgick vid utgången av 2018 till 13,0 miljarder kr (10,7) och årets resultat före interna kostnader uppgick till 2 550 miljoner kr (1 679). Resultatet för året motsvarar en avkastning om 25,6 % (19,6).

Det marknadsvärderade kapitalet inom buyout-portföljen uppgick till 11,3 miljarder kr (8,5) och årets resultat före interna kostnader uppgick till 1 235 miljoner kr (1 241). Resultatet ger en avkastning för året om 15,6 % (17,5). Resultatet har påverkats positivt av breda uppvärderingar i hela portföljen samt av de realiseringar som gjorts till högre värden än ingående marknadsvärde.

Det marknadsvärderade kapitalet inom venture uppgick till 1,7 miljarder kr (2,2) och årets resultat före interna kostnader uppgick till 1 315 miljoner kr (438), framförallt drivet av Creandums investering i Spotify. Resultatet inom detta segment motsvarar en avkastning för året om 88,6 % (28,1).

Fondinvesteringar investerar i fonder med erfarna management-team, vilka investerar i företag inom marknadssegmenten buyout och venture. Investeringarna görs huvudsakligen i primära fonder, men även inom secondarymarknaden genom utfästelser till secondaryfonder eller köp av egna secondary andelar. Portföljen består av ett 80-tal aktiva fonder med tillhörande drygt 450 bolag.

Under 2018 fortsatte en stabil och hög utfästelseakt vilket innebar nya utfästelser om totalt 5,9 miljarder kr, varav 5,3 miljarder kr till elva nya fonder. Utvärdering av nya och befintliga team pågår kontinuerligt och under året kunde fem nya samarbetspartners adderas till portföljen. De nya aktörerna har högkvalitativa fonder med en mycket god avkastningshistorik. Av dessa är tre amerikanska vilket också innebär att den geografiska breddningen fortsätter.

Avkastningen för affärsområdet sedan start (1997–2018) res-

pektive tio år (2009–2018) uppgår för buyout till 14,6 % respektive 13,4 %. Motsvarande siffror för venture capital uppgår till 2,3 % respektive 13,0 %. Investeringar inom det mogna segmentet överträffar målet som sedan start uppgår till 11,9 %, men ligger under målet för de senaste tio åren som uppgår till 15,5 %. Liksom för direktinvesteringarna styrker denna avkastning inriktningen mot mogna bolag. Utvecklingen inom venture har under senare år återhämtat sig väsentligt och kan nu påvisa en avkastning för de senaste fem åren om 23,7 %. Relativt få högpresterande team i kombination med färre fonder på marknaden innebär dock att utfästelserna blir fortsatt begränsade i förhållande till de större buyoutfonderna.

FÖRVALTNING AV LIKVIDITETSRESERV & ÖVERLIKVIDITET

Likviditeten uppgick per årsskiftet till 8,1 miljarder kr (9,6) och utgör den del av AP6:s kapital som inte är investerat inom investeringsverksamheten. Resultatet för likviditetsförvaltningen som helhet uppgick till -302 miljoner kr (107).

En del av förvaltningen utgörs av den korta betalningsberedskapen. Denna förvaltas med låg risk och god riskspridning genom investeringar i räntebärande värdepapper med hög likviditet. Målsättningen för förvaltningen avseende räntebärande värdepapper är att uppnå en avkastning i linje med OMRX T-Bill. Storleken på belopp med denna förvaltningsinriktning motsvarar en betalningsberedskap på cirka 6-12 månaders nettoutflöden inom investeringsverksamheten.

Belopp överstigande den löpande betalningsberedskapen ingår i förvaltningen av AP6:s överlikviditet. Då AP6 är en stängd fond och ledtiderna för att investera i onoterade tillgångar är långa, kommer perioder med god avkastning att generera överlikviditet. I förvaltningen av denna måste det därmed finnas en längre placeringshorisont. I syfte att skapa möjlighet till en god riskjusterad avkastning placeras därmed överlikviditeten med en högre risk än den korta betalningsberedskapen. Över längre tid förväntas detta uppnås genom att 30 % placeras i fem geografiskt breda och passiva aktieindex. Resterande del placeras i externa räntefonder med balanserad ränte- och kreditrisk. Förvaltningen anses vara väl diversifierad där nuvarande bredare exponering mot aktier delvis ersätter tidigare exponering mot den svenska småbolagsfonden Lannebo Microcap, som avvecklades under året.

Utöver likviditetshanteringen ansvarar också likviditetsförvaltningen för de finansiella risker som kan uppstå inom verksamheten samt, vid behov, upplåning av kapital.

FÖRVALTNINGSKOSTNADER

Kostnaderna delas in i externa och interna förvaltningskostnader respektive gemensamma kostnader (not 4 och 5).

Externa förvaltningskostnader avser främst förvaltningsavgifter som betalas till förvaltare av noterade innehav.

I de interna förvaltningskostnaderna ingår personalkostnader som är relaterade till investeringar i fonder, direktägda bolag samt innehav inom likviditetsförvaltningen. Här ingår också kostnader

som är direkt hänförliga till investeringsverksamheten.

I gemensamma kostnader ingår personalkostnader för vd, gemensamma specialistfunktioner samt kostnader för lokaler, externt köpta tjänster, IT samt allmänna kontorsomkostnader. Då AP6 inte bedriver momspliktig verksamhet så utgör även den ingående momsen en kostnad för verksamheten.

Den förvaltningsavgift och de förvärvskostnader som är hänförliga till innehav i fonder och företag kostnadsförs löpande och redovisas inom det orealiserade resultatet. Totalt uppgick dessa kostnader till 377 miljoner kr (310), varav 367 miljoner kr (300) kan hänföras till förvaltningskostnader avseende fonder. Fondernas förvaltningskostnader motsvarar 1,3 % (1,3) i förhållande till det totalt förvaltade kapitalet inom fonder som per årsskiftet uppgick till 28,6 miljarder kr (23,4) bestående av aktuellt marknadsvärde samt kvarvarande utfäst kapital. Kostnadsökningen i kronor är ett resultat av breddning mot fler värdenummerade fonder som över tid förväntas leverera en hög och stabil avkastning.

Kostnaderna för AP6 uppgick under 2018 till 101 miljoner kr (117), varav 54 miljoner kr (72) är hänförligt till investeringsverksamheten och likviditetsförvaltningen, och 47 miljoner kr (45) avser gemensamma kostnader.

ORGANISATION OCH MEDARBETARE

AP6 ägs av staten och rapporterar till Finansdepartementet. Organisatoriskt delas investeringsorganisationen in i två affärsområden, direkt- respektive fondinvesteringar. Dessa två affärsområden förvaltar det som AP6 i analysammanhang kallar för investeringsverksamheten. Utöver detta finns likviditetsförvaltningen som tillhandahåller betalningsberedskap och förvaltar den mer långsiktiga överlikviditeten, alternativt hanterar behov av upplåning.

Som stöd till investeringsverksamheten finns gemensamma funktioner som juridik, ekonomi, business control, hållbarhet, HR och IT. Huvudkontoret har sitt säte i Göteborg.

Antalet anställda inom AP6 uppgick vid årsskiftet till 32 personer (31). Ytterligare personaluppgifter återfinns under not 6. För mer information kring AP6:s organisation och medarbetare hänvisas till hemsidan, www.apfond6.se.

UTVÄRDERING MOT VERKSAMHETENS MÅL

Enligt Lagen (2000:193) om Sjätte AP-fonden ska styrelsen för AP6 genomföra en egen årlig utvärdering av förvaltningen av fondmedlen, det vill säga en resultatuppföljning. Utvärderingen ska lämnas till regeringen i samband med att årsredovisning och revisionsberättelse överlämnas. Utvärderingen sammanställs i en separat rapport som återfinns på AP6:s hemsida.

REGERINGENS UTVÄRDERING

På uppdrag av regeringen genomför finansdepartementet en årlig utvärdering av AP6:s verksamhet. Denna görs för samtliga AP-fonder med hjälp av externa konsulter. Utvärderingen presenteras i en skrivelse till Sveriges riksdag och offentliggörs i samband med att regeringen fastställer resultat- och balansräkningarna för året, vilket normalt sett görs under maj månad efterföljande år.

Utvärderingen behandlar främst de avkastningsmål som styrelsen fastställt samt hur väl investeringsverksamheten uppnått fastställda mål. Utöver detta görs analyser för att bedöma AP- fondsystemets effektivitet ur ett generellt perspektiv. Den senaste skrivelsen återfinns på regeringens och på AP6:s hemsida.

ANSVARSFULLA INVESTERINGAR

Hållbarhet gäller för såväl investeringar, organisation som för ledarskap. Hållbarhetsaspekten är en viktig utgångspunkt och en förutsättning för att kunna generera en långsiktigt hög avkastning på de pensionsmedel som AP6 har i uppdrag att förvalta. Hållbarhetsarbetet utförs också med syfte att uppfylla de lagkrav som ställs inom miljöbalken, vilket inkluderar tillämpning av försiktighetsprincipen. AP6 rapporterar enligt GRI (Global Reporting Initiative) och är medlem i PRI (FN:s initiativ för ansvarsfulla investeringar) och Global Compact. Genom detta är kravställandet tydligt formaliserat i både investeringsprocess och vid hållbarhetsfrågor i befintliga innehav i företag och fonder. Förutsättningarna för de två investeringstyperna skiljer sig åt, vilket också återspeglas i implementeringen av hållbarhetsarbetet. En gemensam nämnare är dock att AP6 agerar kravställare. Företag där AP6 har ett direkt ägande, uppmanas att ansluta sig till Global Compact. Direktinvesteringar består av innehav av olika storlek och med olika ägarandel, vilket gjort att AP6 måste anpassa modellerna för olika förutsättningar. Fonder där AP6 har en ägarandel, uppmanas att ansluta sig till eller verka i enlighet med PRI:s principer. Alldeles oavsett typ av investering, direkt eller indirekt, ingår det i uppdraget för det pågående arbetet med hållbarhetsfrågor att det ska finnas modeller för kravställande, uppföljning och kontroll samt avvikelserapportering med åtgärder.

AP6 har ett hållbarhetsutskott bestående av två styrelseledamöter. Här beslutas om riktlinjer för hållbarhetsrapportering samt kriterierna för mätning och utvärdering. Vidare fastställs en övergripande strategisk plan samt de långsiktiga målen. Utskottet ger hållbarhetsarbetet en tydlig koppling mellan styrelsens strategiska arbete och organisationens operativa verksamhet. Ambitionen är tydlig, AP6 skall vara ledande inom hållbarhet för onoterade bolag. I denna anda utvecklas arbetet kontinuerligt för att finna möjlighet att uppfylla de höga krav och förväntningar som finns inom området.

SJÄTTE AP-FONDENS FINANSIELLA INSTRUMENT OCH PÅVERKAN PÅ RESULTAT

International Financial Reporting Standards (IFRS) är ett regelverk som är internationellt accepterat och AP6 utvärderar löpande på vilket sätt årsredovisningen kan förändras och förbättras i syfte att ge en rättvisande och transparent bild av verksamheten. I enlighet med detta regelverk ska betydande upplysningar lämnas avseende finansiella instrument. Upplysningar i enlighet med IFRS 7 syftar till att göra det möjligt för en användare att bedöma betydelsen av finansiella instrument för AP6:s finansiella ställning och resultat samt karaktären och omfattningen av de finansiella risker

som följer av innehaven och som AP6 därmed är exponerad för. Nedan beskrivs hur de finansiella instrumenten påverkar resultatet, den finansiella ställningen, vilka risker som föreligger avseende de aktuella innehaven samt hur dessa hanteras.

Som utgångspunkt ska nämnas att finansiella instrument enligt Lagen (2000:193) om Sjätte AP-fonden ska värderas till verkligt värde. För ett finansiellt instrument innebär detta att det definieras som det belopp till vilket en tillgång skulle kunna överlätas eller en skuld regleras. Detta ska ske mellan kunniga parter som är oberoende av varandra och som har ett intresse av att transaktionen genomförs. AP6 klassificerar sina tillgångar till verkligt värde enligt nedanstående värderingshierarki. Nivåerna sätts utifrån de marknadsdata som finns tillgängliga vid värderingstillfället.

Verkligt värde hierarki MSEK	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt verkligt värde
Aktier och andelar	8 033	–	25 009	33 042
Räntebärande värdepapper	760	–65	349	1 044
Kassa	641	–	–	641

Nivå 1) Noterade priser finns att tillgå på aktiva marknader för identiska tillgångar och skulder.

Nivå 2) Finansiella instrument som inte tillhör nivå 1 tillhör istället nivå 2 om det finns noterade priser på inaktiva marknader eller om värdet kan härledas från noterade priser.

Nivå 3) I dessa fall finns ingen observerbar marknadsdata som kan användas på tillgången.

Årets förändring inom nivå 3 MSEK	Direkt- investeringar	Fondin- vesteringar	Totalt
Ingående balans 1 januari	9 721	10 707	20 428
Investeringar	2 422	4 015	6 437
Värdeförändringar*	683	2 999	3 682
Försäljningar	–752	–4 928	–5 680
Valutakursdifferenser och övrigt	249	242	491
Utgående balans 31 december	12 323	13 035	25 358

* Inom nivå 3 ingår ej derivat för valutasäkring varför utgående balans kan skilja något mot angivna siffror i löptext. Därutöver justeras direktinvesteringar för befintligt noterade innehav.

Som tabellen ovan visar klassificeras större delen av AP6:s investerade kapital i nivå 3. Detta innebär att det i många fall inte finns någon marknadsdata att tillgå när tillgångarna ska värderas. AP6 använder IPEV:s principer som ramverk vid värderingen. Vid värderingstillfället tillämpas flertalet metoder såsom diskonterat kassaflöde, substansvärdering, multipelvärdering etc (se vidare under redovisningsprinciper i Not 1).

En del av AP6:s bolag värderas baserat på en modell där framtida kassaflöden blir en indikator på bolagets värde. Förutsättningen

för att denna värderingsmetod ska fungera är att bolaget med rimlig säkerhet kan prognostisera sitt framtida kassaflöde. Eftersom framtida kassaflöden diskonteras till ett nuvärde är det viktigt att använda en korrekt kalkylränta. Denna utgör en vägning av kostnaden för lånet och eget kapital och benämns "WACC" (Weighted Average Cost of Capital). Kostnaden för eget kapital är att likställa med det avkastningsmål som AP6 ställer på den del av verksamheten i bolaget som inte kan finansieras externt genom exempelvis banklån. Upplåningskostnaden är i regel lägre än kostnaden för eget kapital och speciellt då räntekostnader är skattemässigt avdragsgilla i bolaget. För ett bolag i tidig fas utan möjligheter till extern finansiering, blir således avkastningsmålet för eget kapital relativt högt och ger därmed en betydligt mer restriktiv värdering i form av lägre bolagsvärde. Det motsatta innebär att ett bolag med goda finansieringsmöjligheter får en lägre WACC och därmed också ett högre bolagsvärde i modellen. Den kalkylränta som AP6 använder är central för hur bolaget värderas och därmed också hur värdeförändringar uppkommer i AP6:s resultaträkning. De viktigaste parametrarna i modellen är dock bedömningen av bolagets framtida utveckling såsom tillväxt, rörelsemarginal, investeringsbehov med mera. De risker som därmed främst påverkar bolagets värde är marknadsrisk och performancerisk (se avsnitt Risker i Sjätte AP-fondens verksamhet).

Den vanligaste värderingsmetoden, som också är den metod som AP6 använder mest, är multipelvärdering mot så kallade "peer groups". Dessa utgörs av ett kluster av liknande bolag, oftast noterade, som påminner om företaget som ska värderas. En börsnedgång leder sannolikt till lägre multiplar vilket därmed också ger lägre värden i en onoterad portfölj. Vid en turbulent börs måste också ett visst mått av försiktighet användas när värderingen delvis baseras på multiplar. De multiplar som är vanligast förekommande vid AP6:s värderingar är EV/Sales och EV/EBITDA (se definitioner på sid 48).

Värdering till synlig substans är en metod som ofta tillämpas på tillgångsintensiva bolag. Vid en sådan värdering görs inte någon direkt bedömning av bolagets framtida intjäningsförmåga. Utifrån synlig substans görs istället en bedömning av behovet av en rabatt eller premie beroende på hur motsvarande noterade bolag (peers) värderas.

Värdering enligt senaste finansieringsrundan kan också utgöra en del i bedömningen. Riktas en materiell del av rundan utanför befintlig ägarkrets så blir denna värdering ofta en central del i bedömningen av det verkliga värdet. Något enstaka innehav är så kallad "pre revenue-bolag", det vill säga bolaget har ännu inte någon verksamhet som genererar intäkter. Dessa bolag är mycket svåra att värdera och av naturliga skäl används en restriktiv värdering som ofta innebär anskaffningsvärde eller lägre.

De private equity-fonder som AP6 investerar i tillämpar samma värderingsmetodik som ovan. AP6 utvärderar löpande de värderingsmetoder som används och därmed också de värderingar som rapporteras kvartalsvis.

Vad gäller AP6:s noterade innehav inhämtas aktuell marknads-

data vid bokslutstillfället. Investeringar av detta slag har därför inget inslag av bedömning vid värderingen.

RISKER I SJÄTTE AP-FONDENS VERKSAMHET

AP6 genomför årligen en total riskgenomgång där en kartläggning sker av de risker som finns i verksamheten. Respektive riskområde har egna riskdrivare som analyseras. Därefter diskuteras respektive risk och dess sannolikhet för att inträffa samt vilken påverkan den skulle kunna få på verksamheten. En bedömning görs därefter av vilka mitigerande faktorer som finns tillsatta och om nettorisken kan accepteras. Arbetet utförs av AP6:s ledningsgrupp och avrapportering sker till revisionsutskottet eller om det berör hållbarhet, till hållbarhetsutskottet. Liksom för alla verksamheter föreligger en mängd olika risker att hantera. Nedan anges de sex risker som ur affärsmässig synpunkt bedöms vara de mest väsentliga för AP6.

Marknadsrisk: Med marknadsrisk avses risken att ett verkligt värde eller framtida kassaflöde från en investering kommer att variera på grund av förändringar i marknaden. De marknadsrisker som främst påverkar AP6 är aktiekurs-, valuta- och ränterisk. Både fond- och företagsinvesteringar är utsatta för dessa risker och de följs därför upp kontinuerligt. Av AP6:s tillgångar, värderade till marknadsvärde, får högst 10 % vara utsatta för valutarisk. Av denna anledning använder AP6 derivatinstrument i syfte att hedga valutarisken.

AP6:s marknadsvärderade tillgångar i utländsk valuta uppgick vid årsskiftet till 18 280 miljoner kr (13 518) varav tillgångar i euro är enskilt störst med ett marknadsvärde om 7 444 miljoner kr (5 114). Av det totala marknadsvärdet var 18 161 miljoner kr (12 820) valutasäkrat vilket ger en valutaexponering på 2,1 % (2,2) i förhållande till fondkapitalet. Fondens mål enligt fastställd investeringspolicy är att valutaexponeringen ska befinna sig inom intervallet 0 - 7,5 %.

Kredit- och motpartsrisk: Uppkommer som en effekt av ett bolags eller en fonds oförmåga eller ovilja att fullfölja sina kontraktssenliga förpliktelser eller andra åtaganden, vilket därmed kan innebära förluster. I dessa fall arbetar AP6 med diversifiering av portföljen så att exponeringen mot enskilda innehav inte ska vara för stor. Risken hanteras också genom att styrelsen varje år beslutar om en framtida allokeringsplan som visar hur medlen framåt ska fördelas mellan tillgångsslag och affärsområden.

Likviditetsrisk: Denna risk kan bäst beskrivas som risken för finansieringskris. Likviditetsrisk uppstår bland annat då tillgångar, skulder samt åtaganden har olika löptid. Eftersom AP6 varken har några in eller utflöden till pensionssystemet behöver AP6 endast beakta den egna investeringsverksamheten. Till skillnad från övriga buffertfonder regleras inte i lag hur stor andel av kapitalet som ska vara placerat i investeringar med låg likviditetsrisk. AP6:s mål är att likviditetsreserven normalt bör uppgå till 5–10 % av AP6:s totalt förvaltade kapital. Vidare finns också en kreditlina som kan utnyttjas om finansieringsbehov uppkommer.

Performance risk: Avser risken att ett innehav inte utvecklas i enlighet med uppsatt målsättning i exempelvis ägarplan eller af-

färsplan. Risken följs upp av både direkt- och fondinvesteringar, men för de förstnämnda måste åtgärder mer aktivt tillsättas i de fall risken ökar. AP6 följer sina investeringar genom att vara aktiv ägare med målsättning att ha styrelserepresentant i de onoterade bolag där ägarandelen gör detta rimligt. Vidare följs bolagens finansiella utveckling löpande.

Operativa risker: Risken för ekonomiska förluster till följd av mänskliga fel, icke ändamålsenliga processer, externa händelser eller felaktiga system. AP6 hanterar dessa risker genom att bland annat dokumentera och kartlägga olika processflöden. Därutöver sker löpande individuell kompetensutveckling.

Hållbarhetsrisker: Dessa risker finns i alla typer av verksamheter, men för AP6:s del utgörs exponeringen främst genom investeringarna i företag och fonder. Beroende på företagets eller fondens verksamhet och geografi kan hållbarhetsriskerna se olika ut och inbegripa risker för brott mot mänskliga rättigheter eller arbetsrätt, korruptionsrisker, risk för miljöskada eller klimatrisker. AP6 hanterar hållbarhetsrisker genom att systematiskt granska och bedöma dessa inför en investering och därefter arbeta med dem löpande under ägandefasen. Riskerna hanteras också genom att styrelsen årligen fastställer mål för AP6:s systematiska hållbarhetsarbete.

SJÄTTE AP-FONDENS UTVECKLING 2009–2018 (10 ÅR)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Avkastningsutveckling, %	11,3	9,4	-6,9	9,2	9,2	6,5	12,2	6,5	12,3	9,6
Jämförelseindex ¹	7,5	6,5	7,7	20,2	30,0	19,5	15,4	10,5	16,2	-0,6
Onoterat benchmark ²	-6,1	-3,0	2,0	1,1	7,5	15,9	6,9	8,3	6,6	13,1
Fondkapital, MDR	18,2	19,9	18,5	20,2	22,1	23,6	26,4	28,1	31,6	34,7
Resultatsammanfattning, MSEK										
Resultat före kostnader	1 999	1 874	-1 237	1 838	1 982	1 561	2 994	1 827	3 587	3 143
Externa förvaltningskostnader	-16	-22	-23	-21	-24	-22	-21	-13	-31	-8
Interna förvaltningskostnader och gemensamma kostnader	-130	-146	-120	-116	-98	-98	-106	-92	-86	-93
Årets resultat	1 853	1 706	-1 380	1 701	1 860	1 441	2 867	1 722	3 470	3 042

1. Jämförelseindex: 2003–2011 absolut avkastningsmål. 2012–2018 avkastningsmål SIX Nordic 200 Cap GI +2,5 %.

2. Burgiss Europe, median alla tillgångar. Justerad för normaliserad likviditet.

SJÄTTE AP-FONDENS RESULTAT OCH FONDKAPITAL PER AFFÄRSOMRÅDE

MSEK	Resultat					Summa	Avkastning före kostnader, %	Marknadsvärderat kapital
	2014	2015	2016	2017	2018		2014–2018	2018-12-31
Direktinvesteringar	372	1 788	1 013	1 771	887	5 831	11,5	13 457
Fondinvesteringar	796	720	603	1 678	2 550	6 347	15,6	13 038
Likviditetsförvaltning & Riskhantering	371	465	198	107	-302	839	–	8 141
Gemensamt kapital, netto ¹	–	–	–	–	–	–	–	14
Interna förvaltningskostnader	-50	-59	-47	-41	-46	-243	–	–
Gemensamma kostnader	-48	-47	-45	-45	-47	-232	–	–
Totalt	1 441	2 867	1 722	3 470	3 042	12 542	9,4	34 650

1. Gemensamt kapital netto består av övrigt rörelsekapital.

Resultaträkning

MSEK	Not	2018	2017
Investeringsverksamheten			
Nettoresultat noterade aktier och andelar		-104	192
Nettoresultat onoterade aktier och andelar	2	3 192	3 299
Aktieutdelning		59	105
Övriga finansiella intäkter och kostnader	3	-4	-9
Förvaltningskostnader	4,6	-54	-72
Gemensamma kostnader	5,6	-47	-45
Årets resultat		3 042	3 470

Balansräkning

MSEK	Not	2018-12-31	2017-12-31
TILLGÅNGAR			
Placeringstillgångar			
Aktier och andelar i noterade bolag och fonder	7,8	8 033	2 050
Aktier och andelar i onoterade bolag och fonder	7,9	25 009	20 158
Övriga räntebärande värdepapper	7,10	1 109	8 311
Summa placeringstillgångar		34 151	30 519
Fordringar och andra tillgångar			
Derivat för valutasäkring		144	136
Övriga kortfristiga fordringar	11	16	405
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	12	68	86
Likvida medel	7	641	819
Summa fordringar och andra tillgångar		869	1 446
SUMMA TILLGÅNGAR		35 020	31 965
FONDKAPITAL OCH SKULDER			
Fondkapital			
Grundkapital		10 366	10 366
Balanserat resultat		21 242	17 772
Årets resultat		3 042	3 470
Summa fondkapital		34 650	31 608
Kortfristiga skulder			
Derivat för valutasäkring		209	216
Upplupna kostnader	14	56	91
Övriga kortfristiga skulder	15	105	50
Summa kortfristiga skulder		370	357
SUMMA FONDKAPITAL OCH SKULDER		35 020	31 965

Noter

Alla siffror anges i miljoner kronor om inget annat anges.

Not 1 Redovisningsprinciper

Sjätte AP-fonden (AP6) följer det regelverk som finns i Lagen (2000:193) om Sjätte AP-fonden. Denna lag trädde i kraft 1 januari 2001. Årsredovisningen har upprättats enligt god redovisnings-sed. Till följd av den lag som styr AP6, ska samtliga placeringar värderas till verkligt värde i AP6:s redovisning. Det har inte skett några förändringar i Fondens redovisningsprinciper under 2018.

Redovisning enligt IFRS

IFRS är ett regelverk som är internationellt accepterat och AP6 utvärderar därför löpande de förändringar som sker på detta område. AP6 uppfyller kraven för att definieras som ett invest-mentföretag enligt IFRS 10. För varje enskild standard avgör AP6 vad som är tillämpligt och därefter bedöms vilka uppgifter som ska presenteras för att en extern läsare ska få en rättvisande bild samtidigt som årsredovisningen ska hållas överskådlig. Bedöm-ningen är att årets resultat överensstämmer med IFRS. I likhet med övriga AP-fonder upprättas ingen separat kassaflödesanalys i årsredovisningen vilket är det enda undantaget från IFRS.

Redovisning och värdering av onoterade värdepapper

AP6 värderar samtliga innehav löpande till verkligt värde och använder IPEV:s (International Private Equity and Venture Capital Valuation Board, www.privateequityvaluation.com) riktlinjer som ramverk vid värderingen. Principiellt innebär detta att innehaven ska redovisas till verkligt värde. Det ska noteras att det inte är ett krav att följa dessa regler, men då de är internationellt accepterade samt överensstämmer med hur övriga AP-fonder värderar sina onoterade innehav så har AP6 valt att följa dessa principer. Årsredovisningen är baserad på senast tillgängliga informa-tion vilket för en del av fond- och direktinvesteringar innebär att värderingen utgörs av rapportering som avser tredje kvartalet. I samtliga fall justeras därefter för de kassaflöden som inträffat fram till årsskiftet. För direktinvesteringar, där AP6 fastställer värderingen genom egna bedömningar, värderas samtliga bolag i anslutning till årsskiftet. Tyngdpunkten läggs på de bolag som har materiella värden i relation till den totala portföljen. Värdering av onoterade innehav innehåller ett stort mått av bedömning varmed förändringar av gjorda antaganden kan påverka resultatet väsentligt. I varje enskilt fall försöker AP6 avgöra vilken kombination av värderingsmetoder som är bäst lämpad i syfte att visa investering-ens verkliga värde. Följande värderingsmetoder används:

Pris enligt senaste investeringsrundan

AP6 har investeringar där det föreligger tredjeparts transaktioner. Om sådana transaktioner skett under räkenskapsåret så utgör detta en viktig del vid värderingen. Beaktas görs även de emis-sioner där endast befintlig ägarkrets deltar (så kallade internrun-dor). I de fall där internrundor indikerar en nedvärdering görs en mer detaljerad analys och om det är så att bolaget försökt få in extern part men misslyckats så kan detta indikera att intresset för bolaget är mycket litet. I dessa fall övervägs en nedvärdering av innehavet. I samtliga fall beaktas händelser som inträffat mellan

tidpunkten för transaktionen och rapporteringstillfället.

Diskonterat kassaflöde

Denna metod utgår från att värdera bolaget baserat på ett diskonterat framtida löpande kassaflöde. Avdrag görs därefter av aktuell räntebärande nettoskuld. De framtida flödena nuvärdesbe-räknas baserat på en riskjusterad ränta. Det avkastningskrav som används i modellen och därmed på investeringen skall motsvara genomsnittlig förväntad avkastning på marknaden för en portfölj med motsvarande risknivå och tidshorisont. I de fall som investe-ringen vid värderingstillfället ännu inte påvisar ett positivt kassa-flöde och det inte finns en gjord alternativ värdering med ett mer rättvisande värde, görs en mer försiktig bedömning av bolagets värde. Investeringens marknadsvärde motsvarar då oftast dess anskaffningsvärde eller lägre.

Substansvärdeметоден

Denna metod lämpar sig väl för fastighets- eller finansbolag där värdena främst utgörs av nettotillgångar. Därefter beaktas även jämförbara noterade bolags värdering vad gäller premie alternativt rabatt på substansvärdet.

Multipelvärdering

Denna värderingsmetod är vanligast förekommande och baseras ofta på multiplar såsom EV/EBITDA och EV/Sales. Multipelvärde-ring är traditionellt sett enklare att genomföra på mognare bolag då det oftast finns fler noterade referensobjekt (peer groups) att tillgå. För enstaka mindre bolag kan det vara svårt att finna lämp-liga referensobjekt för en multipelvärdering. Detta föranleder ofta en mer försiktig värdering som istället baseras på ett diskonterat kassaflöde alternativt priset enligt senaste investeringsrundan.

Som en del av AP6:s värderingsprocess stresstestas investe-ringarna i syftet att visa påverkan på värderingsintervallet vid olika scenarier. Visar investeringen stor volatilitet så gör AP6 en mer restriktiv bedömning av värdet.

Övriga redovisningsprinciper

Omvärderingar av onoterade innehav redovisas under rubriken "Nettoresultat onoterade aktier och andelar" i resultaträkningen och specificeras även i not 2. Föreligger däremot en stadigvarande och väsentlig värdeminskning (t ex konkurs) så görs en nedskrivning och då oftast med hela det investerade beloppet. Denna ned-skrivning redovisas under rubriken "Nettoresultat onoterade aktier och andelar" i resultaträkningen och specificeras även i not 2.

Värderingar av innehav i fonder som investerar i onoterade företag baseras främst på erhållna värderingar per 31 december 2018 från respektive fond. För de innehav där AP6 ännu ej har erhållit värderingar som beaktat utvecklingen under det fjärde kvartalet 2018 så har senast erhållna värdering justerats för faktiska kassaflöden. Köp och försäljning av finansiella instrument redovisas på affärsdagen.

Konvertibla lån ingår i posten "Aktier och andelar i onoterade bolag och fonder" och redovisas till upplupet anskaffningsvärde.

Med anskaffningsvärde på fond avses alla utbetalningar som gjorts, exklusive externa förvaltningskostnader. Externa förvalt-

ningskostnader kostnadsförs och redovisas som en del av årets orealiserade värdeförändring inom not 2. Det totala beloppet anges också i löptext i not 4.

Värdeförändringar på onoterade värdepapper, såväl realiserade som orealiserade, redovisas över resultaträkningen och ingår i årets resultat. Det realiserade resultatet består av skillnaden mellan försäljningsintäkt och bokfört värde vid avyttringstidpunkten. I det realiserade resultatet ingår också nedskrivningar av bokförda värden vilket kan uppkomma vid exempelvis en konkurs. Vidare uppkommer nedskrivningar endast när enheten som AP6 investerar i går i konkurs. Detta innebär att konkurser eller likvidationer av fondernas portföljbolag inte redovisas såsom nedskrivning eftersom en investering inte har skett direkt i dessa.

AP6 hanterar vissa saminvesteringar genom renodlade så kallade holdingbolag. När holdingbolagets innehav säljs så omvärderas enheten till transaktionsvärdet. När utdelning och därmed likviden når AP6 så uppkommer ett realiserat resultat. Utdelning kan oftast verkställas först efter en viss tid då innehavet i holdingbolaget sålts. Detta innebär att AP6 kan komma att kommunicera en saminvestering som såld fastän resultatet ännu inte realiserats.

Redovisning och värdering av noterade värdepapper

De tillgångar i vilka fondmedel placerats upptas i årsredovisningen till verkligt värde. De noterade tillgångsslagen utgörs av aktier, derivatinstrument och fondandelar.

Det verkliga värdet baseras på noterade priser vid marknadens stängning på årets sista handelsdag. Transaktioner som avser avista, options-, termins- och swapavtal redovisas vid den tidpunkt då de väsentliga riskerna och rättigheterna övergår mellan parterna, det vill säga affärsdagen. Denna princip omfattar transaktioner på penning- och obligationsmarknaden samt aktiemarknaden.

Anskaffningsvärdet på aktier och övriga värdepapper inkluderar courtage och andra direkta kostnader i samband med köpet.

Vid beräkning av realisationsvinster och -förluster har genomsnittsmetoden använts.

Värdering sker i första hand till senaste betalkurs under årets sista handelsdag.

Om det vid särskilda förhållanden på viss marknad bedöms att slutkursen (betalkurs) inte är representativ kan kurs vid annan tidpunkt ligga till grund för beräkning av det verkliga värdet.

Positioner i derivatinstrument värderas till verkligt värde och redovisas under samma balanspost som respektive instruments underliggande tillgångsslag.

Värdeförändringar, såväl realiserade som orealiserade, redovisas över resultaträkningen och ingår i årets resultat.

Med realisationsresultat menas skillnaden mellan försäljningsintäkt och anskaffningskostnad. Realisationsresultat avser resultat som uppkommit vid försäljning av placeringstillgångar.

Redovisning och värdering av räntebärande värdepapper

Omfattningen av placeringar i räntebärande värdepapper varierar i takt med förändringen i fondens likviditetsreserv där storleken beror på köp och försäljning av innehav. Vid köp av räntebärande värdepapper redovisas tillgången i balansräkningen under posten övriga räntebärande värdepapper. Finns det vid anskaffningstillfället en upplupen ränta så redovisas denna som en upplupen intäkt. För samtliga räntebärande värdepapper som AP6 investerar i, bortsett från rena kontoplaceringar typ deposits, finns noterade kurser att tillgå. Samtliga tillgångar ska marknadsvärderas och värdeförändringarna redovisas i resultaträkningen tillsammans med upplupna räntor i not 3, "Övriga finansiella intäkter och

kostnader".

Förvaltningskostnader

AP6:s förvaltningskostnader delas upp på externa respektive interna förvaltningskostnader samt gemensamma kostnader. Externa förvaltningskostnader som avser förvaltningsavgifter för noterade och onoterade innehav, redovisas som en löpande kostnad över resultaträkningen då de inkluderas i det orealiserade resultatet. Inga förvaltningsavgifter eller förvärvskostnader aktiveras på investeringarna

Interna förvaltningskostnader, som främst avser kostnader för AP6:s egen personal som arbetar inom investeringsverksamheten, kostnadsförs löpande tillsammans med gemensamma kostnader som främst avser personalkostnader för vd och gemensamma specialistfunktioner samt kostnader för lokaler, IT och allmänna kontorsomkostnader.

Interna och externa förvaltningskostnader särredovisas i not 4 och 5.

Prestationsbaserade ersättningar ingår ej i externa förvaltningskostnader utan reducerar realisationsresultatet för den tillgång som förvaltats. Några sådana har inte utgått under 2018.

Övriga redovisningsprinciper

Koncernredovisning har ej upprättats då aktier och andelar i dotterbolag ska värderas till verkligt värde.

AP6 är en myndighet och således ingen juridisk person och därmed inte heller ett moderföretag.

Fordringar upptas till det belopp som de beräknas inflyta till. Skulder värderas till upplupet anskaffningsvärde. Inventarieanskaffningar kostnadsförs löpande.

Realiserat respektive orealiserat resultat redovisas netto i resultaträkningen. Bruttovärden anges i not.

AP6 är befriad från inkomstskatt och verksamheten är inte momspliktig. Däremot förvärvsbeskattas AP6 avseende utländska varor och tjänster. Ingående moms får inte lyftas utan utgör en kostnad i verksamheten.

Fondkapitalet består av grundkapital och balanserade vinstmedel. Grundkapitalet består av en överföring från de tidigare 1:a–3:e Fondstyrelserna samt 366 Mkr som återstod från avvecklingsstyrelsen för Fond 92–94. På AP6 åligger inga krav på inbetalningar till eller utbetalningar från pensionssystemet.

Närstående

Definieras som de företag eller fonder som AP6 äger minst 20% av och/eller i vilka man har ett betydande inflytande. Närstående anses också de nyckelpersoner som har en ledande ställning. Ägarandelar avseende företag och fonder redovisas under not 9. Ersättning till ledande befattningshavare redovisas under not 6. Ersättningarna har utvärderats av extern konsult och slutsatsen är att ersättningarna anses som rimliga och i enlighet med regeringens riktlinjer. Samtliga transaktioner mellan företag och fonder är genomförda på marknadsmässiga grunder som ett led inom investeringsverksamheten.

Utfästelser till investeringar

Vid en investering i en private equity-fond görs en avtalsmässig utfästelse att investera ett visst kapital. Kapitalet investeras efter hand och utbetalningen görs i takt med investeringarna. När utbetalning görs och fonden fått ett anskaffningsvärde redovisas innehavet i not 9. Skillnaden mellan utfäst kapital och utbetalat kapital, med tillägg av eventuellt återinvesteringsbart belopp, återfinns som ett åtagande och presenteras i not 16.

Not 2 Nettoresultat onoterade aktier och andelar

	2018	2017
Realiserat		
Intäkter vid avyttring	5 840	3 882
Investerat kapital	-1 848	-2 472
Återföring värdeförändring avyttrade innehav	-3 806	-1 453
	186	-43
Orealiserat		
Årets värdeförändring	3 304	3 327
Valutakursdifferens	-298	15
	3 006	3 342
Totalt	3 192	3 299

Not 3 Övriga finansiella intäkter och kostnader

	2018	2017
Ränteintäkter	26	20
Räntekostnader	-30	-32
Valutakursdifferens	0	3
	-4	-9

Not 4 Förvaltningskostnader

	2018	2017
Externa förvaltningskostnader		
Noterade innehav	8	31
Interna förvaltningskostnader		
Personalkostnader	39	36
Juridikkonsulter	0	0
Övriga externa tjänster	3	1
Resekostnader m.m.	2	2
Debiterad moms	1	1
Övriga kostnader	1	1
Totalt	54	72

Inga prestationsbaserade kostnader har utgått under 2018 (-).

Externa förvaltnings- och förvärvskostnader hänförliga till innehav i onoterade fonder och företag uppgår till 367 MSEK (300) respektive 10 MSEK (10). Vid utgången av året har samtliga förvaltningskostnader kostnadsförts och belastats resultaträkningen. Dessa redovisas inom årets värdeförändring på orealiserade innehav i not 2.

Inom likviditetsförvaltningen finns noterade fonder där avgifterna till förvaltarna tas direkt ur innehaven. Dessa avgifter uppgår till cirka 1,5 MSEK (0) och belastar således respektive fonds marknadsvärde.

Not 5 Gemensamma kostnader

	2018	2017
Personalkostnader	29	28
Lokalkostnader	6	6
IT-kostnader	4	4
Externa tjänster	1	1
Förvaltningskostnader	2	1
Resekostnader m.m.	1	1
Debiterad moms	2	2
Övriga kostnader	2	2
Totalt	47	45

I gemensamma personalkostnader ingår kostnader för vd och affärssupportorganisationen.

I förvaltningskostnader ingår ersättningar till revisionsföretag med:

	2018	2017
Revisionsuppdrag		
Lagstadgad revision (PwC)	0,8	0,7
Övrig revision (PwC)	0,1	–
Totalt	0,9	0,7

Not 6 Personal

Regeringens riktlinjer för anställningsvillkor för ledande befattningshavare

Under 2009 gav regeringen ut nya riktlinjer för anställningsvillkor för ledande befattningshavare i AP-fonderna. Riktlinjerna omfattar bland annat borttagande av rörliga ersättningar, begränsningar i pensionsförmåner samt reglering av pensionsålder. Riktlinjerna omfattar även övriga anställda med undantaget att det är möjligt att utge rörlig ersättning till anställda förutom ledande befattningshavare, detta tillämpas dock inte av AP6 som inte har några rörliga ersättningar. Som ledande befattningshavare definieras befattningshavare som ingår i AP6:s ledningsgrupp. Styrelsens riktlinjer för anställningsvillkor för ledande befattningshavare och övriga anställda på AP6 finns publicerad på www.apfond6.se.

Tillämpade regler för ersättningar och förmåner under 2018

Styrelsen beslutar om den totala årliga lönejusteringen samt eventuell rörlig ersättning. 2017 gjordes en jämförelse av ersättningar mot jämförbara institut, företag och fonder. En sådan analys görs vartannat år, så nästa jämförelse blir år 2019. Styrelsen bedömning är att ersättningar och förmåner till AP6:s ledande befattningshavare och övriga anställda är rimliga, måttfulla och konkurrenskraftiga.

Samtliga anställda omfattas av kollektivavtal mellan Bankinstitutens Arbetsgivareorganisation (BAO) och Jusek/Civilekonom-

ernas Riksförbund/Sveriges Ingenjörer för akademiker (SACO).

Lön och förmåner

Lön, arvoden och förmåner till styrelse, vd, övriga ledande befattningshavare samt övriga anställda framgår av tabellen på sidan 40. Ersättning till ledande befattningshavare särredovisas under egen rubrik.

Pensioner

Ledningsgruppen, inklusive vd, har rätt till pension vid 65 års ålder och årliga premiebetalningar har gjorts med ett belopp motsvarande 30 % av pensionsgrundande lön.

AP6 har inte något åtagande om framtida pension och pensionsvillkor.

Avgångsvederlag

Anställningsvillkor förhandlas individuellt. Vid uppsägning från AP6:s sida tillämpas en uppsägningstid på högst sex månader med oförändrad lön och övriga förmåner. Enligt styrelsens riktlinjer kan befattningshavaren få avgångsvederlag motsvarande högst 18 månadslöner, men AP6:s policy är avgångsvederlag motsvarande högst sex månadslöner. Undantag från denna policy kan bestå av äldre ingångna avtal. Avgångsvederlaget utbetalas månadsvis och utgörs av den fasta månadslönen utan tillägg för förmåner. Reducering sker för annan ersättning som erhålls under den tid som avgångsvederlaget utbetalas.

Incitamentsprogram

AP6 har i övrigt inte något incitamentsprogram, vare sig för ledande befattningshavare eller för övriga anställda.

Beslut om arvoden och ersättningar

Styrelsearvoden fastställs av regeringen. Ersättningen uppgår per år till 100 000 kronor för ordföranden, 75 000 kronor till vice ordföranden och 50 000 kronor till övriga ledamöter.

Utöver styrelsearvoden har ingen ersättning betalats till AP6:s styrelse.

Styrelsen fastställer årligen verkställande direktörens lön och personalens generella löneutveckling samt eventuellt incitamentsprogram. Något sådant finns dock inte hos AP6.

Ersättning till styrelse

Under 2018 utbetald ersättning till styrelseledamöter särredovisas enligt följande; Catrina Ingelstam 100 000 SEK, Katarina Staaf 50 000 SEK, Per Strömberg 29 625 SEK, (ledamot till den 23 maj), Karin Reuterskiöld 30 250 SEK (ny ledamot från 24 maj), Alexander Ljungqvist 30 250 SEK (ny ledamot från 24 maj), Klas Eklund 19 750 SEK (ledamot till den 23 maj) och Urban Lindskog 65 125 SEK (vice ordförande från 24 maj).

Ersättning till ledande befattningshavare

Löner och ersättningar, pensionskostnad samt övriga förmåner ska enligt regeringens riktlinjer särredovisas också för andra ledande befattningshavare än vd.

Som ledande befattningshavare särredovisas vd och övriga ledningsgruppen vid utgången av 2018; Karl Swartling, Margareta Alestig Johnson, Jonas Lidholm, Karl Falk, Mats Lindahl, Ulf Lindqvist och Henrik Dahl.

Totalt utbetalda löner och ersättningar särredovisas i nämnda ordning enligt följande: 3,4 MSEK, 2,1 MSEK, 1,9 MSEK, 1,9 MSEK, 2,0 MSEK, 1,7 MSEK och 1,7 MSEK.

Pensioner exklusive löneskatt särredovisas enligt följande: 1,0 MSEK, 0,6 MSEK, 0,5 MSEK, 0,6 MSEK, 0,6 MSEK, 0,5 MSEK och 0,5 MSEK.

Utöver lön, andra ersättningar och pension har förmåner erhållits enligt följande: 2 TSEK, 20 TSEK, 20 TSEK, 25 TSEK, 28 TSEK, 2 TSEK och 28 TSEK.

		2018	2017
Medelantal anställda	Män	16	17
	Kvinnor	16	15
		32	32
Antal anställda per 2018-12-31*	Män	16	16
	Kvinnor	16	15
		32	31
Styrelsen	Män	2	3
	Kvinnor	3	2
		5	5
Ledningsgrupp	Män	6	6
	Kvinnor	1	1
		7	7

* Kategorierna heltid/deltid redovisas inte på grund av undantagsregeln i lagstiftningen som säger att uppgiften inte ska lämnas om uppgiften kan hänföras till särskild individ.

	2018	2017
Lön och arvoden		
Styrelseordförande	0,1	0,1
Styrelsen exkl. ordförande	0,2	0,2
Verkställande direktör	3,4	3,2
Ledningsgruppen		
exkl. verkställande direktör	11,3	11,0
Övriga anställda	23,7	22,5
Totalt	38,7	37,0
Övriga förmåner		
Verkställande direktör	0,0	0,0
Ledningsgruppen		
exkl. verkställande direktör	0,1	0,1
Övriga anställda	0,6	0,5
Totalt	0,7	0,6
Pensionskostnader		
Styrelseordförande	–	–
Styrelsen exkl. ordförande	–	–
Verkställande direktör	1,0	1,0
Ledningsgruppen		
exkl. verkställande direktör	3,3	3,2
Övriga anställda	7,5	6,8
	11,8	11,0
Sociala kostnader inkl löneskatt exklusive pensionskostnader	15,3	14,4
Personalkostnader - Totalt	66,5	63,0

Not 7 Finansiella tillgångar och skulder per kategori

2018	Värderade till verkligt värde via resultaträkningen	Derivat till verkligt värde via resultaträkningen	Låne- och övriga fordringar/skulder	Summa redovisat värde	Verkligt värde
Finansiella tillgångar till verkligt värde	33 042	144	349	33 535	33 535
Övriga omsättningstillgångar	–	–	84	84	84
Kortfristiga placeringar	760	–	–	760	760
Kassa och bank	641	–	–	641	641
Summa finansiella tillgångar	34 443	144	433	35 020	35 020
Leverantörsskulder	–	–	2	2	2
Övriga skulder	–	209	159	368	368
Summa finansiella skulder	–	209	161	370	370

2017	Värderade till verkligt värde via resultaträkningen	Derivat till verkligt värde via resultaträkningen	Låne- och övriga fordringar/skulder	Summa redovisat värde	Verkligt värde
Finansiella tillgångar till verkligt värde	22 208	136	270	22 614	22 614
Övriga omsättningstillgångar	–	–	491	491	491
Kortfristiga placeringar	8 041	–	–	8 041	8 041
Kassa och bank	819	–	–	819	819
Summa finansiella tillgångar	31 068	136	761	31 965	31 965
Leverantörsskulder	–	–	2	2	2
Övriga skulder	–	216	139	355	355
Summa finansiella skulder	–	216	141	357	357

Not 8 Aktier och andelar i noterade bolag och fonder

Innehav	Antal andelar	Kapitalandel, %	Röstandel, %	Marknadsvärde, MSEK
Aktier				
Castellum	6 700 583	2,4	2,4	1 095
Tobii	4 000 630	4,1	4,1	108
Tillgångsslag och förvaltare inom likviditetsförvaltningen				
Aktieindexfonder				
SEB				698
Swedbank Robur				684
Räntefonder				
SEB				1 742
Swedbank Robur				1 755
Blandfond				
Amundi				1 951
Totalt				8 033

Erlagt courtage uppgår under 2018 till cirka 1,1 MSEK (0,3).

Not 9 Aktier och andelar i onoterade bolag och fonder

Bolag	Organisations-nummer	Styrelsens säte	Antal andelar	Röstandel %	Kapitalandel %
Amplico Kapital AB ²	556703-3161	Göteborg	5 000 000	100,0	100,0
AP Partnerinvest Sec AB ²	556754-2583	Göteborg	100 000	100,0	100,0
AP Riskkapital AB ²	556711-0407	Göteborg	1 000	100,0	100,0
Aumar AB	556631-5932	Göteborg	16 093	100,0	100,0
Gar Förvaltnings AB ²	556312-2968	Göteborg	10 000	100,0	100,0
Industrial Equity (I.E.) AB	556599-9702	Göteborg	1 000	100,0	100,0
Iqube Holding AB	556676-0764	Stockholm	226 889	13,2	13,2
Johanneberg Campusbo AB	556658-6730	Göteborg	800	80,0	80,0
Johanneberg Campusbo KB	969704-9451	Göteborg		n/a	79,2
Krigskassa Blekinge AB	556709-7992	Karlskrona	30 000	50,0	50,0
NCS Invest AB (Aibel)	556914-7530	Stockholm	360 000	36,0	36,0
Neqst 2017 AB	559061-7063	Stockholm	41 493	4,1	4,1
NetSys Technology Group Holding AB ²	556550-2191	Mölndal	100 000	100,0	100,0
Nordia Innovation AB ³	556228-6855	Stockholm	6 357 197	3,5	3,5
Pagero AB	556581-4696	Göteborg	378 696	3,7	3,7
Primelog Holding AB ³	556680-6914	Stockholm	331 552	53,4	53,4
Primelog Intressenter AB	556727-5135	Stockholm	224	11,5	11,5
Salcomp Holding AB	556868-7999	Stockholm	225 000	45,0	45,0
SLS Invest AB	556730-2038	Stockholm	500	100,0	100,0
Vega Ronneby AB	556762-7798	Ronneby	2 017 365	25,0	25,0
Yanzi Networks Holding AB	559153-7849	Stockholm	2 430	28,6	28,6

Co-investeringar	Investering	Kapitalandel % ⁴
Adagio Co-Invest L.P.	Allegro	5,5
Anticimex New TopHolding AB	Anticimex	4,5
Atos Medical Co-Invest SCSp	Atos Medical	10,2
BC European Capital X - Navigator Co-Investment (2) LP	Navex	25,2
BKF Co-Investment LP	Burger King	23,5
Carlyle Erpe-Mere Partners, L.P.	Praesidiad	10,7
Cidron Lot Limited	European Dental Group	3,6
Cinven Cullinan L.P.	Allegro	5,5
Cinven Envirotainer Limited Partnership	Envirotainer	100,0
EQT Aslan Co-Investment L.P.	Evidensia	46,2
EQT Auris Co-Investment L.P.	Sivantos	3,8
EQT Auris II Co-Investment L.P.	Sivantos	4,2
EQT Butterfly Co-Investment SCSp	Bluestep	50,0
EQT Dynamite2 Co-Investment L.P.	Sitecore	5,8
EQT Kfzteile24 Co-Investment L.P.	Kfzteile24	33,3
EQT Kiwi Co-Investment L.P.	Kuoni Travel	11,0
EQT Mid Market US Co-Investment Coöperatief U.A. - Class C	Data Intensity	33,3
EQT Mid Market US Co-Investment Coöperatief U.A. - Class D	Zemax	35,3
EQT Nile Co-Investment Limited Partnership	IP-Only	87,3
EQT Yellow Maple Co-Investment L.P.	n/a	11,2
Everest Co-Invest SCSp	Exclusive Group	13,2
Farfalle L.P.	Fläkt Wood Group	100,0
FSN Capital IV Netcompany Co-Investment L.P.	Netcompany	58,3

Co-investeringar (forts)	Investering	Kapitalandel %
FSN Capital Project Growth Co-Investment L.P.	Bygghemma	34,3
HgCapital Gabriel Co-Invest L.P.	Visma	12,7
NC Alexander Co-Invest, L.P.	Lindorff/Intrum	13,1
NC Alexander 2 Co-Invest, L.P.	Lindorff/Intrum	30,0
NC Atrium Co-Invest Alpha, L.P.	Alloheim	81,1
NC Mighty Co-Invest Beta, L.P.	eResearch Technology	18,6
Nordic Capital VIII UF Co-Invest Beta, L.P.	n/a	23,3
Red Garden Invest (E) AB	EasyPark	18,1
Roima Intelligence Holding Oy	Roima	5,7
Silverfleet Capital Partners Project Maverick A L.P.	Riviera Travel	80,0
Willa C L.P.	Werner	100,0
Zeus Co-Investment L.P.	Zenith	19,5

I de fall namnet på den legala enheten genom vilken fondinvesteringen gjorts inte speglar den faktiska investeringen så anges namnet inom parentes. Anskaffningsvärdena nedan är ett utdrag ur AP6:s redovisning och baseras inte på underlag från respektive fond.

Fonder	Organisationsnummer ¹	Styrelsens säte ¹	Kapitalandel %	Anskaffnings- värde
Accent Equity 2003 KB	969694-7739	Stockholm	65,6	23
Accent Equity 2012 L.P.			10,0	187
AE Intressenter KB (Accent Equity 2008, L.P.)	969724-7873	Järfälla	100,0	75
AEP 2003 KB	969694-5196	Stockholm	15,8	0
AlpInvest Co-Investment Fund (Lux Feeder) VII, SCSp			23,6	268
AlpInvest Secondaries Fund (Lux Feeder) VI, SCSp			32,8	220
Atomico IV (Guernsey) L.P.			21,2	155
Auvimo AB	556587-9565	Göteborg	100,0	0
Auvimo KB	969621-7729	Göteborg	100,0	4
Axcel IV K/S 2			9,7	110
Bridgepoint Europe V C L.P.			2,5	777
CapMan Buyout VIII Fund B KB	969705-5342	Stockholm	100,0	110
CapMan Buyout IX Fund A L.P.			8,5	145
CapMan Equity Sweden KB	969683-1321	Stockholm	96,5	63
CapMan Technology Fund 2007 B KB	969720-4288	Stockholm	100,0	30
Carlyle Europe Partners IV, L.P.			2,7	848
Chalmers Innovation Seed Fund AB	556759-5003	Göteborg	23,7	27
Co-Invest Fund 2B L.P.			4,4	15
Creandum Advisor AB	556644-0300	Stockholm	34,0	1
Creandum I Annex Fund AB	556759-5623	Stockholm	49,2	4
Creandum II KB	969708-0274	Stockholm	98,5	66
Creandum III L.P.			18,6	145
Creandum IV L.P.			13,7	110
Creandum KB	969690-4771	Stockholm	49,3	3
Crown Global Secondaries IV PLC			2,7	142
Cubera VI L.P.			9,0	0
Cubera VII L.P.			15,0	0
Cubera VIII L.P.			7,4	142
CVC Capital Partners VII Limited			0,3	71
EQT V (No. 1) L.P.			3,5	79
EQT VI (No. 1) L.P.			1,6	263
EQT VII (No. 1) L.P.			2,3	696
EQT Expansion Capital II (No. 1) L.P.			4,2	57
EQT Mid Market (No. 1) Feeder L.P.			8,1	399
EQT Mid Market Europe (No. 1) Feeder L.P.			4,9	272
Equistone Partners Europe Fund VI "A" SCSp			7,1	23
Eurazeo Capital III SCSp			2,9	89
Femfond KB (Nordic Capital V, L.P.)	969687-5062	Stockholm	100,0	0
FSN Capital IV L.P.			7,1	153

Fonder (forts)	Organisationsnummer ¹	Styrelsens säte ¹	Kapitalandel %	Anskaffningsvärde
FSN Capital V LP			4,4	74
Fysikten KB (Nordic Capital VI Alpha, L.P.)	969712-1029	Stockholm	100,0	0
HealthCap Annex Fund I-II KB	969690-2049	Stockholm	38,9	148
HealthCap III Sidefund KB	969699-4830	Stockholm	22,7	0
HgCapital 8 B L.P.			7,0	3
HgCapital Saturn B L.P.			12,9	49
HitecVision Private Equity IV L.P.			1,4	16
HitecVision V L.P.			0,8	24
InnKap 2 Partners KB ³	969661-4735	Göteborg	5,4	0
Intera Fund I Ky			12,0	63
Intera Fund II Ky			10,0	94
Intera Fund III Ky			10,0	120
Nordic Capital CV1 Alpha, L.P.			6,6	228
Nordic Capital CV1 Beta, L.P.			1,7	296
Nordic Capital V, L.P.			3,3	0
Nordic Capital VI Alpha, L.P.			5,7	1
Nordic Capital VII Alpha, L.P.			2,6	55
Nordic Capital VII Beta, L.P.			2,8	77
Nordic Capital VIII Beta, L.P.			4,4	628
Northzone VII L.P.			8,0	137
Northzone VIII L.P.			7,1	130
Norvestor V L.P.			8,5	29
Norvestor VII L.P.			7,3	179
Permira VI L.P.			1,4	483
Scope Growth II L.P.			24,1	91
Scope Growth III L.P.			16,7	83
Silverfleet Capital Partners II LP			6,6	223
Sixth Cinven Fund (No.2) L.P.			1,0	235
Southern Capital Fund IIB L.P.			3,4	82
Sprout Endurance Partners Cayman, L.P.			16,7	30
Strategic Investors Fund IX Cayman, L.P.			22,2	15
Sustainable Technologies Fund I KB ³	969734-9620	Stockholm	100,0	38
TDR Capital IV "A" L.P.			1,8	0
Triton Fund IV L.P.			1,3	246
Valedo Partners Fund I AB	556709-5434	Stockholm	25,0	21
VEEF I Co-Invest 1, L.P.			71,8	51
VEPF VI Co-Invest 1, L.P.			57,1	84
VEPF VI Co-Invest 2, L.P.			18,3	84
VFF III Co-Invest 1, L.P.			71,9	91
Vista Equity Partners Fund VI-A, L.P.			0,6	195
WPEF VII Feeder LP			2,8	17
Totalt anskaffningsvärde				20 914
Värdeförändring				4 095
TOTALT MARKNADSVÄRDE				25 009

1. Organisationsnummer respektive säte anges ej för utländska innehav.

2. Bolaget är vilande.

3. Bolaget är under likvidation.

4. Avser kapitalandelen i den investerade enheten.

Not 10 Övriga räntebärande värdepapper

	2018	2017
Korta räntebärande papper	760	8 041
Lån till onoterade bolag	349	270
Totalt	1 109	8 311

Not 11 Övriga kortfristiga fordringar

	2018	2017
Affärer som ej gått i likvid på balansdagen	11	400
Övrigt	5	5
Totalt	16	405

Not 12 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2018	2017
Upplupna ränteintäkter	3	47
Förutbetalad management fee	60	34
Övriga förutbetalda kostnader och intäkter	5	5
Totalt	68	86

Not 13 Skulder till kreditinstitut

	2018	2017
Obekräftad kreditlimit	1 500	1 500
Outnyttjad del	-1 500	-1 500
Utnyttjat kreditbelopp	0	0

Utnyttjat kreditbelopp ses som en kortfristig och tillfällig finansiering med en uppskattad förfallotidpunkt inom ett år.

Obekräftad kreditlimit inom koncernkontostrukturen uppgår till 1,5 miljarder kronor.

Not 14 Upplupna kostnader

	2018	2017
Upplupen management fee	51	85
Övrigt	5	6
Totalt	56	91

Not 15 Övriga kortfristiga skulder

	2018	2017
Affärer som ej gått i likvid på balansdagen	101	46
Leverantörsskulder	2	2
Övrigt	2	2
Totalt	105	50

Not 16 Ansvarsförbindelser och utfästelser

	2018	2017
Ansvarsförbindelser	197	207
Åtagande - utfäst, ännu ej utbetalat kapital	16 872	13 112
Totalt	17 069	13 319

Not 17 Väsentliga händelser efter räkenskapsårets utgång

Inga väsentliga händelser, utöver ordinarie verksamheten, har inträffat efter räkenskapsårets utgång.

Göteborg den 21 februari 2019

Catrina Ingelstam
Styrelseordförande

Urban Lindskog
Vice styrelseordförande

Karin Reuterskiöld
Ledamot

Katarina Staaf
Ledamot

Alexander Ljungqvist
Ledamot

Karl Swartling
Verkställande direktör

Revisionsberättelse

För Sjötte AP-fonden, org. nr 855104-0721

RAPPORT OM ÅRSREDOVISNINGEN

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Sjötte AP-fonden för år 2018. Fondens årsredovisning ingår på sidorna 27–45 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med Lag (2000:193) om Sjötte AP-fonden och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Sjötte AP-fondens finansiella ställning per den 31 december 2018 och av dess finansiella resultat för året enligt Lagen om Sjötte AP-fonden.

Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att resultaträkningen och balansräkningen fastställs.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till Sjötte AP-fonden enligt god revisionssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

VÅR REVISIONSANSATS

Revisionens inriktning och omfattning

Vi utformade vår revision genom att fastställa väsentlighetnivå och bedöma risken för väsentliga felaktigheter i de finansiella rapporterna. Vi beaktade särskilt de områden där den verkställande direktören och styrelsen gjort subjektiva bedömningar, till exempel viktiga redovisningsmässiga uppskattningar som har gjorts med utgångspunkt från antaganden och prognoser om framtida händelser, vilka till sin natur är osäkra. Liksom vid alla revisioner har vi också beaktat risken för att styrelsen och den verkställande direktören åsidosätter den interna kontrollen, och bland annat övervägt om det finns belägg för systematiska avvikelser som givit upphov till risk för väsentliga felaktigheter till följd av oegentligheter.

Vi anpassade vår revision för utföra en ändamålsenlig granskning i syfte att kunna uttala oss om de finansiella rapporterna som helhet, med hänsyn tagen till fondens struktur, redovisningsprocesser och kontroller samt den bransch i vilken fonden verkar.

Sjötte AP-fonden investerar direkt och indirekt i noterade innehav för att erhålla avkastning i första hand genom värdeökning. I vår revision har vi fokuserat på de noterade innehaven och på de frågeställningar som finns för att säkerställa en korrekt redovisning av innehaven både i samband med förvärv och avyttringar samt under innehavstiden.

ANNAN INFORMATION ÄN ÅRSREDOVISNINGEN

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och återfinns på sidorna 1–26. Det är styrelsen och den verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information. Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen är vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter. Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

STYRELSENS OCH DEN VERKSTÄLLANDE DIREKTÖRENS ANSVAR

Det är styrelsen och den verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt Lagen om Sjötte AP-fonden. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av fondens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera fonden, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

– identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

– skaffar vi oss en förståelse av den del av fondens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.

– utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och den verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

– drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och den verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om fondens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.

– utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

RAPPORT OM ANDRA KRAV ENLIGT LAGAR OCH ANDRA FÖRFATTNINGAR

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även granskat inventeringen av de tillgångar som Sjötte AP-fonden förvaltar. Vi har även granskat om det finns någon anmärkning i övrigt mot styrelsens och verkställande direktörens förvaltning av Sjötte AP-fonden för 2018.

Revisionen har inte givit anledning till anmärkning beträffande inventeringen av tillgångarna eller i övrigt avseende förvaltningen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till Sjötte AP-fonden enligt god revisionssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för räkenskapshandlingarna samt för förvaltningen av fondens tillgångar enligt Lagen om Sjötte AP-fonden.

Styrelsen ansvarar för Sjötte AP-fonden organisation och förvaltningen av Sjötte AP-fonden angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma Sjötte AP-fonden ekonomiska situation och att tillse att Sjötte AP-fonden organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och Sjötte AP-fonden ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att Sjötte AP-fonden bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om förvaltningen är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om det finns någon anmärkning mot styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Sjötte AP-fonden för räkenskapsåret 2018.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningskyldighet mot fonden, eller att ett förslag till dispositioner av fondens vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för fondens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet.

Stockholm den 22 februari 2019

Magnus Svensson Henryson
Auktoriserad revisor
Förordnad av regeringen

Peter Nilsson
Auktoriserad revisor
Förordnad av regeringen

Definitioner och förklaringar

Buffertfonder – AP-fonderna är allmänna pensionsfonder som funnits i Sverige sedan 1960-talet. De har ändrat karaktär, numrering och inriktning genom åren. De fem AP-fonderna (AP1-4 och AP6) är så kallade buffertfonder och ingår som en mindre del av inkomstpensions-systemets tillgångar. Sjunde AP-fonden förvaltar det fonderade kapitalet i premiepensionssystemet. Från och med 2009 och cirka 25 år framöver kommer utbetalade pensioner att överstiga inbetalade avgifter. AP-fonderna har till uppgift att dels utjämna svängningarna mellan pensionsavgifter och pensioner och dels att bidra med avkastning till pensionssystemet på längre sikt.

Buyout – Onoterade mogna bolag med en etablerad affärsmodell som skaffat sig en marknadsposition och har positiva kassaflöden. Anglosaxiskt begrepp som har sitt ursprung i transaktionen när en investerare "köper ut" befintliga ägare i ett onoterat bolag.

Co-investering – När en LP, exempelvis AP6, har investerat i en fond och sedan investerar direkt i ett bolag tillsammans med fonden.

Compliance – Regelefterlevnad.

Corporate Governance – Bolagsstyrning. Ett samlingsbegrepp för frågor som rör hur bolag styrs. Centralt för corporate governance är förhållandet mellan olika bolagsorgan (stämma, styrelse, vd).

Direktinvestering – Vid en direktinvestering erhåller investeraren en ägarandel i form av aktier i det onoterade bolaget. Investeraren har därmed ett direkt ägande i bolaget.

Due diligence – En arbetsprocess och metod för att samla in och analysera information om ett företag eller en fond inför en eventuell investering.

ESG – Förkortning för "environment, social, governance" eller miljö-, sociala- och bolagsstyrningsfrågor.

EV/EBITDA – Beräknas som rörelsens värde dividerat med rörelseresultat (före avskrivningar, finansnetto och skatt).

EV/Sales – Beräknas som rörelsens värde dividerat med omsättning.

Fondinvestering (onoterade tillgångar) – Marknaden för fondinvesteringar utgörs av en mängd olika fondbolag med olika inriktning och profil. Ett fondbolag som avser etablera en ny fond och söker investerare till denna, genomför en så kallad fondresning. Den nya fonden har beloppsmässigt en viss storlek. De investerare (ex pensionsfonder, försäkringsbolag m fl) som anmäler sitt intresse, tilldelas en andel av den nya fonden. Investe-rarna utfäster, det vill säga förbinder sig att utbetala, ett belopp motsvarande deras andel. Om intresset är stort, kan det resultera i att en del investerare inte får investera hela det belopp som de ursprungligen önskat. Det kan även uppstå en situation där ett antal investerare inte får möjlighet att investera alls. Fonden har blivit övertecknad och det finns helt enkelt inte plats för alla investerare som vill delta. När andelarna i den nya fonden har fördelats, förklaras fondresningen som avslutad. De belopp som de olika investerarna har utfäst, betalas inte ut vid ett och samma tillfälle. I stället sker utbetalningar från investerare till fonden, i takt med att fonden köper bolag.

En typisk fond har en varaktighet i cirka tio år. Under denna tid investerar fonden i mellan 15-20 bolag. Dessa utvecklas i syfte att skapa ett högre värde. Fonden upphör när alla bolag är sålda och det investerade kapitalet, inklusive vinst, har fördelats mellan investerarna.

Fondkapital AP6 – Det grundkapital som tilldelades Sjätte AP-fonden vid starten tillsammans med ackumulerat resultat. AP6 bär sina egna kostnader. Vinster från investeringar återinvesteras löpande.

General Partner (GP) – fondbolaget som förvaltar fonden. Vanligt är att en GP har flera fonder.

Global Reporting Initiative (GRI) – Ett internationellt redovisningsramverk för organisationers ekonomiska, miljömässiga och sociala påverkan.

Governance – se corporate governance.

Hållbarhetsredovisning – Redovisning av hur bolag, fondbolag, pensionsfonder och andra investerare arbetar med ekonomiska, miljömässiga och sociala frågor.

ILPA – Institutional Limited Partners Association. Internationell branschorganisation för investerare i fonder.

Indirekt investering i onoterade bolag – Vid en fondinvestering erhåller investeraren ett indirekt ägande. Detta uppstår genom att investeraren erhåller en ägarandel i fonden som i sin tur investerar i onoterade bolag. Fonden är den formella ägaren till dessa bolag, medan investeraren i fonden har ett indirekt ägande till bolagen. Se även Fondinvestering.

Invest Europe – Europeisk branschorganisation för riskkapital (private equity). Här ingår buyout, venture och infrastruktur.

IPEV – International Private Equity and Venture Capital Valuation Board.

IRR – Internal rate of Return – Internränta. Beskriver avkastningen på en investering i form av en ränta.

Koldioxidavtryck – Ett koldioxidavtryck är ett mått på en investeringsportföljs koldioxidutsläpp och utgörs av den ägda andelen av portföljbolagens sammanlagda utsläpp.

Limited Partner (LP) – investerare i en fond, exempelvis AP6.

Management fee – Avser förvaltningsavgifter för drift av en fond.

Marknadsvärderat kapital – Noterade värdepapper värderade till marknadsvärde på bokslutsdagen och onoterade värdepapper värderade enligt IPEVs principer. Läs mer under not 1.

Onoterade tillgångar – Med detta avses främst onoterade bolag, det vill säga bolag som inte handlas på börsen.

Operativ andel % – Anger ägarandel i en private equity-fond oavsett juridisk konstruktion. Det juridiska ägandet redovisas i not 9.

Principles for Responsible Investment (PRI) – Sex principer, vilka investerare kan ställa sig bakom, som handlar om att införliva miljö, samhällsansvar och bolagsstyrning i investeringsanalys, beslutsprocesser, riktlinjer och rutiner. Principerna initierades av FN och lanserades 2006.

Riskkapital eller Private Equity (PE) – ett svenskt respektive engelskt samlingsbegrepp för onoterade tillgångar. Vanligtvis åsyftas onoterade bolag (dvs de som inte handlas på börsen), dels enskilda onoterade bolag och dels fonder som investerar i onoterade bolag.

Private equity-fond – se Fondinvestering.

Resultat – Summa värdeförändringar, realiserade och orealiserade, och avkastning i form av räntor och utdelningar minskat med externa förvaltningsavgifter och interna kostnader.

Riskpremie – Den kompensation som en investerare kräver av en placering i till exempel aktier i stället för att placera i en riskfri tillgång.

Scope 1, 2, 3 – Vid beräkning av koldioxidutsläpp delas direkta och indirekta utsläpp in i tre grupper; Scope 1, 2 och 3. Scope 1 utgörs av direkta utsläpp från källor som ägs eller kontrolleras av den rapporterade enheten. Scope 2 utgörs av indirekta utsläpp från inköpt elektricitet, värme eller kyla. Scope 3 utgörs av övriga indirekta utsläpp som är en konsekvens av den rapporterade enhetens verksamhet, men som sker vid källor som ägs eller kontrolleras av en annan entitet, t.ex. utvinning av material och bränsle, transporter i leverantörs- eller kundled, avfallshantering etc.

Secondary – När en investerare i en fond vill sälja sin andel, innan dess att fonden är avslutad. Våldigt ofta innebär detta skräddarsydda upplägg där flera olika aktörer sammanförs. Secondary-transaktioner kan beskrivas som att en huvudaktör löser olika problem för ett antal investerare, samtidigt som det skapas nya möjligheter.

Strukturkapital – Ett företags eller en organisations gemensamma kunskapskapital samlat och dokumenterat i företags-/organisationens system.

SVCA – Svenska riskkapitalföreningen.

UN Global Compact – Tio principer om företag och mänskliga rättigheter, arbetsrätt, miljö och anti-korruption, vilka företag kan ställa sig bakom, och som lanserades av FN 1999.

Uppförandekod – Styrelsen för AP6 har fastslagit och antagit en uppförandekod som beskriver de värderingar som gäller för verksamheten och som riktar sig till medarbetare, samarbetspartners och investeringar. Uppförandekoden kommuniceras aktivt till dessa grupper. Kärnområden som uppförandekoden omfattar:

- Medarbetares och intressenters utbildning och kunskaper
- Krav på affärspartners och innehav i företag och fonder
- Antikorruption, mutor och gåvor
- Mänskliga rättigheter och social rättvisa
- Miljöprinciper och miljöhänsyn
- Efterlevnad, dialog och konsekvenser/kontroll

Utfäst kapital – När en investerare beslutar sig för att investera i en fond, görs detta i form av ett bestämt belopp, en utfästelse. Det utfästa beloppet betalas inte ut vid ett och samma tillfälle. I stället betalas kapital ut i takt med att den aktuella fonden investerar i bolag. Se även Fondinvestering.

Venture – Nystartade bolag vars affärsidé vanligtvis kräver kapital över en längre tid innan bolaget lyckas etablera sig på marknaden och kan generera vinst.

Verkligt värde – Verkligt värde definieras som det belopp till vilket en tillgång skulle kunna överlåtas eller en skuld regleras, mellan parter som är oberoende av varandra och som har ett intresse av att transaktionen genomförs. I normalfallet innebär detta att noterade tillgångar värderas till köpkurs (marknadsvärde) och att verkligt värde på onoterade tillgångar uppskattas med hjälp av allmänt accepterade värderingsmodeller.

Produktion: Sjötte AP-fonden tillsammans med Silo Design.
Foto: Johan Olsson
Tryck: Lenanders 2019.

Box 11395, 404 28 Göteborg

Besöksadress

Göteborg - Östra Hamngatan 18, HK

Stockholm - Norrlandsgatan 16

Telefon 031-741 10 00

www.apfond6.se

info@apfond6.se